

De OCO Onderwijsgids

Voor al je vragen over onderwijs in Amsterdam

oco

De OCO Onderwijsgids

Voor al je vragen over onderwijs in Amsterdam

Beste ouder,

Tijdens de schoolloopbaan van je kind komt er veel op je af. Het begint met het vinden van een passende voorschool of basisschool. En daarna vraagt elke fase om nieuwe keuzes.

Je kind groeit, verandert en ontwikkelt zich iedere dag. Daarom wil je goed geïnformeerd zijn over de reis van peuter tot aan een jongvolwassene met een diploma. De OCO Onderwijsgids helpt je daarbij.

In deze gids vind je ruim vijftig artikelen over alle belangrijke fases: de voorschool, de basisschool, de middelbare school, het mbo, de overstapmomenten, het eindexamen en passend onderwijs.

Je kunt de gids in één keer lezen, maar ook erbij pakken op het moment dat je het nodig hebt. Twijfel je over een schoolkeuze? Wil je weten welke ondersteuning er voor je kind mogelijk is? Of zoek je praktische tips voor het examenjaar? Je leest het hier allemaal terug.

We hopen dat de OCO Onderwijsgids je helpt om met vertrouwen keuzes te maken en in samenwerking met het onderwijs te werken aan een succesvolle en fijne tijd voor je kind op school.

Veel leesplezier!

OCO AMSTERDAM

INHOUDSOPGAVE

Voorschool

Wat is de voorschool?	7
Wat kost de voorschool?	8
Hoe kies ik een passende voorschool?	10
Hoe meld ik mijn kind aan voor de voorschool?	11
Wat leert mijn kind op de voorschool?	12

Basisschoolkeuze

Hoe kies ik een passende basisschool?	15
Montessori	16
Dalton	17
Vrijeschool	18
Jenaplan	19
Hoe meld ik mijn kind aan voor de basisschool in Amsterdam?	20

Basisschool

Wat is een basisschool?	23
Wat kost de basisschool?	25
Wat leert mijn kind op de basisschool?	26
Hoe wordt de voor- tussen- en naschoolse opvang georganiseerd?	28
Zittenblijven en kleuterverlenging	30
Wisselen van basisschool	31

De overstap naar de middelbare school

De overstap naar de middelbare school in Amsterdam	33
Schooladvies	34
Schoolkeuze	35
Centrale Loting & Matching	36
Plaatsing	38
Kennismaking met de nieuwe school	39

Middelbare school

Wat is een middelbare school?	41
Wat kost de middelbare school?	42
Welke niveaus zijn er in het voortgezet onderwijs?	43
Welke vakken krijgt je kind op de middelbare school?	44
Profielkeuze	46
Hoe wissel je van middelbare school?	47

Eindexamen

Wat is het Schoolexamen (SE)?	49
Wat is het Centraal Examen (CE)?	50
Wat is het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)?	51
Welke hulpmiddelen mag je kind meenemen naar het Centraal Examen?	52
Welke aanpassingen bij het eindexamen zijn mogelijk?	54
Hoe vraag je een aanpassing van het eindexamen aan?	56

Overstap vmbo naar mbo

Van vmbo naar mbo: welk niveau kan je kind doen?	59
Wat is het verschil tussen BOL en BBL?	60
Hoe maakt je kind een studiekeuze?	61
Hoe werkt de aanmelding voor een mbo-opleiding?	62
Hoe werkt de toelating tot een mbo-opleiding?	64
Wat kost een mbo-opleiding?	65

Overstap van mbo naar hbo

De overstap van het mbo naar het hbo	67
Studiekeuze	68
Toelatingseisen hbo	69
Aanmelden hbo	70
Wat kost een hbo-opleiding?	72

Passend onderwijs

Wat is passend onderwijs?	75
Wat is de zorgplicht passend onderwijs?	76
Wat is speciaal basisonderwijs?	77
Wat is speciaal onderwijs?	78
Hoe werkt de toelating tot het speciaal (basis)onderwijs?	79

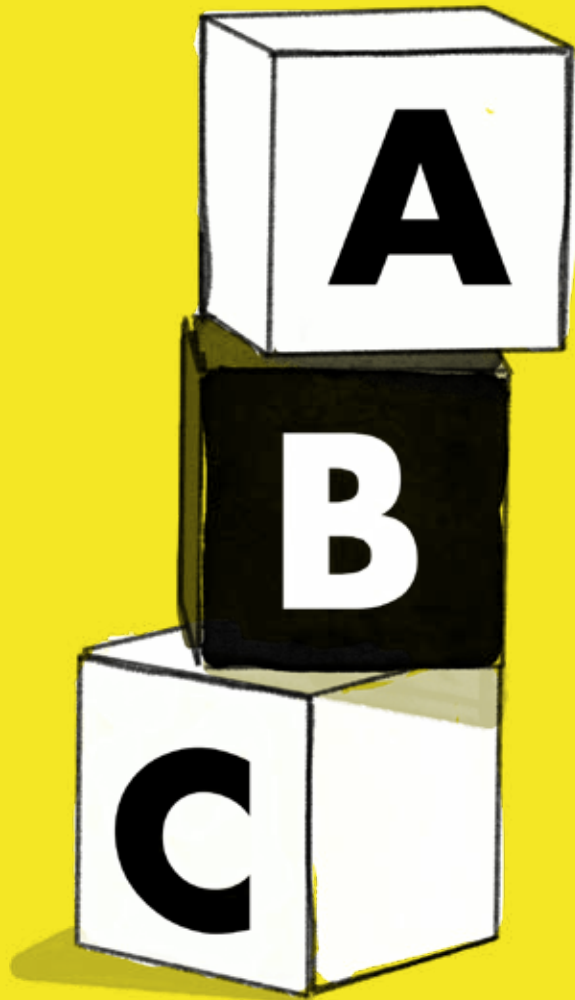
Stel je vraag aan OCO!

Het Oudersteunpunt Passend Onderwijs Amsterdam & Diemen

Begrippenlijst afkortingen

83

Voorschool

Wat is de voorschool?

Is je kind tussen de twee en vier jaar? Dan kan het naar de voorschool om te spelen en leren. Op de voorschool werken pedagogisch medewerkers met een programma: Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Dit programma helpt jouw kind bij de taalontwikkeling, maar ook bij rekenen, bewegen en omgaan met andere kinderen.

Voor wie?

De voorschool is er voor alle peuters, maar vooral voor kinderen met een taal- en/of ontwikkelingsachterstand. Het advies is dat je kind zestien uur per week naar de voorschool gaat.

Voorschoolindicatie

Als de jeugdarts of verpleegkundige van het Ouder- en Kind Team (OKT) ziet dat jouw kind extra hulp nodig heeft, geeft het een voorschoolindicatie. Dit wordt ook wel een VVE-indicatie genoemd. Je krijgt een voorlopig advies als je kind elf maanden oud is, en een definitief advies als je kind veertien maanden oud is.

Wat leren kinderen op de voorschool?

De VVE-programma's waarmee de pedagogisch medewerkers werken, stimuleren de ontwikkeling van jouw kind op het gebied van taal, rekenen, bewegen en sociale vaardigheden.

Door liedjes te zingen en samen boekjes te lezen leert je kind nieuwe woorden en tellen tot tien. Met fietsen, knutselen en dansen oefent het zijn motoriek en krijgt het plezier in bewegen. Door contact met andere leeftijdgenootjes leert je kind samen spelen, vriendjes maken, delen en op zijn beurt wachten. Zo groeit je kind stap voor stap in zelfvertrouwen en plezier.

Van voorschool naar de basisschool

Als je kind vier jaar is, gaat het naar de basisschool. Sommige basisscholen werken in groep 1 en 2 ook met een VVE-programma. Hier leren kinderen op een speelse manier verder, zodat ze goed voorbereid zijn op groep 3. Taal, rekenen, motoriek en sociale vaardigheden blijven belangrijke onderdelen.

Wat kost de voorschool?

De kosten van de voorschool hangen af van je inkomen en de uurprijs van de voorschool. Hoe lager je inkomen, hoe hoger de toeslag van de Belastingdienst of de gemeente.

Werkende ouders: kinderopvangtoeslag

Werken jij en je partner? Dan kan je kinderopvangtoeslag krijgen van de Belastingdienst. Deze toeslag helpt bij het betalen van de kosten. Je moet de toeslag zelf aanvragen. Dit doe je binnen drie maanden nadat je kind is gestart op de voorschool.

Je kunt alleen kinderopvangtoeslag krijgen als zowel jij als je toeslagpartner werken.

Niet-werkende ouder: toeslag gemeente

Werk jij of je toeslagpartner niet? Of volg jij of je partner een opleiding, een traject naar werk of een inburgeringscursus? Dan kun je een toeslag van de gemeente krijgen om (een deel van) de kosten te vergoeden. De kinderopvangorganisatie vraagt dit voor je aan. Je moet wel je inkomen laten zien.

Extra hulp bij lage inkomens

Heb je een minimum inkomen? Dan betaal je vaak maar vier procent van de kosten. De rest betaalt de Belastingdienst of de gemeente.

In Amsterdam hoef je met een minimum inkomen niets te betalen voor de voorschool als je:

- Studeert
- Re-integreert naar werk
- Verplicht inburgert

Let op: dit geldt alleen als de voorschool niet meer kost dan het wettelijk maximum uurtarief. Bovendien is de tegemoetkoming voor maximaal één jaar, zolang het traject voor studie, re-integratie of inburgering loopt.

Kosten verschillen per voorschool

De actuele informatie over het maximale uurtarief voor toeslag staat op de website van de gemeente Amsterdam. Ieder jaar wordt dit bedrag iets verhoogd.

Sommige kinderopvangorganisaties hebben een hogere uurprijs. Dat is toegestaan. De prijs hangt bijvoorbeeld af van de plek van de opvang, hoeveel uur een kind erheen gaat en of een kind er ook in de vakanties naartoe gaat.

Extra kosten zelf betalen?

Als de voorschool meer vraagt dan het maximale uurtarief, moet je het extra bedrag zelf betalen. Wil je weten hoeveel toeslag je krijgt? Gebruik dan de rekenhulp van de gemeente of vraag advies aan de kinderopvangorganisatie.

Hoe kies ik een passende voorschool?

Ben je op zoek naar een voorschool voor jouw kind? Dan is het goed om te weten dat elke voorschool net iets anders is. Zo werken ze met verschillende educatieve programma's en hebben ze hun eigen week- en dagrooster. Ook de omvang verschilt: sommige voorscholen hebben meerdere groepen, andere maar één.

Wat is voor jou belangrijk bij het kiezen van een voorschool?

Je kunt zelf kiezen voor welke voorschool je je kind inschrijft. Bezoek meerdere locaties. Zo kun je voorscholen met elkaar vergelijken en een passende keuze maken. Vragen die je tijdens een rondleiding kunt stellen zijn:

- Met welk VVE-programma wordt er gewerkt?
- Hoe ziet de dagplanning eruit?
- Wat krijgen kinderen te eten?

Denk ook na of het rooster bij je gezin past. En of je denkt dat je kind zich op deze plek prettig voelt.

Samenwerking met basisscholen

Sommige voorscholen werken samen met een basisschool. Dat kan fijn zijn, want vaak gebruiken ze dan hetzelfde VVE-programma en organiseren ze gezamenlijke activiteiten. Ook zitten ze soms in hetzelfde gebouw. Dit maakt de overstap naar de basisschool kleiner.

Je bent niet verplicht om je kind later aan te melden bij dezelfde basisschool. Maar als je kind met een indicatie op de voorschool zit, heeft het daar vaak wél voorrang bij aanmelding.

Waar vind je informatie?

Op schoolwijzer.amsterdam.nl vind je alle voorscholen in de stad. Je kunt zoeken op postcode en per locatie zien welk programma ze gebruiken en met welke basisschool ze samenwerken.

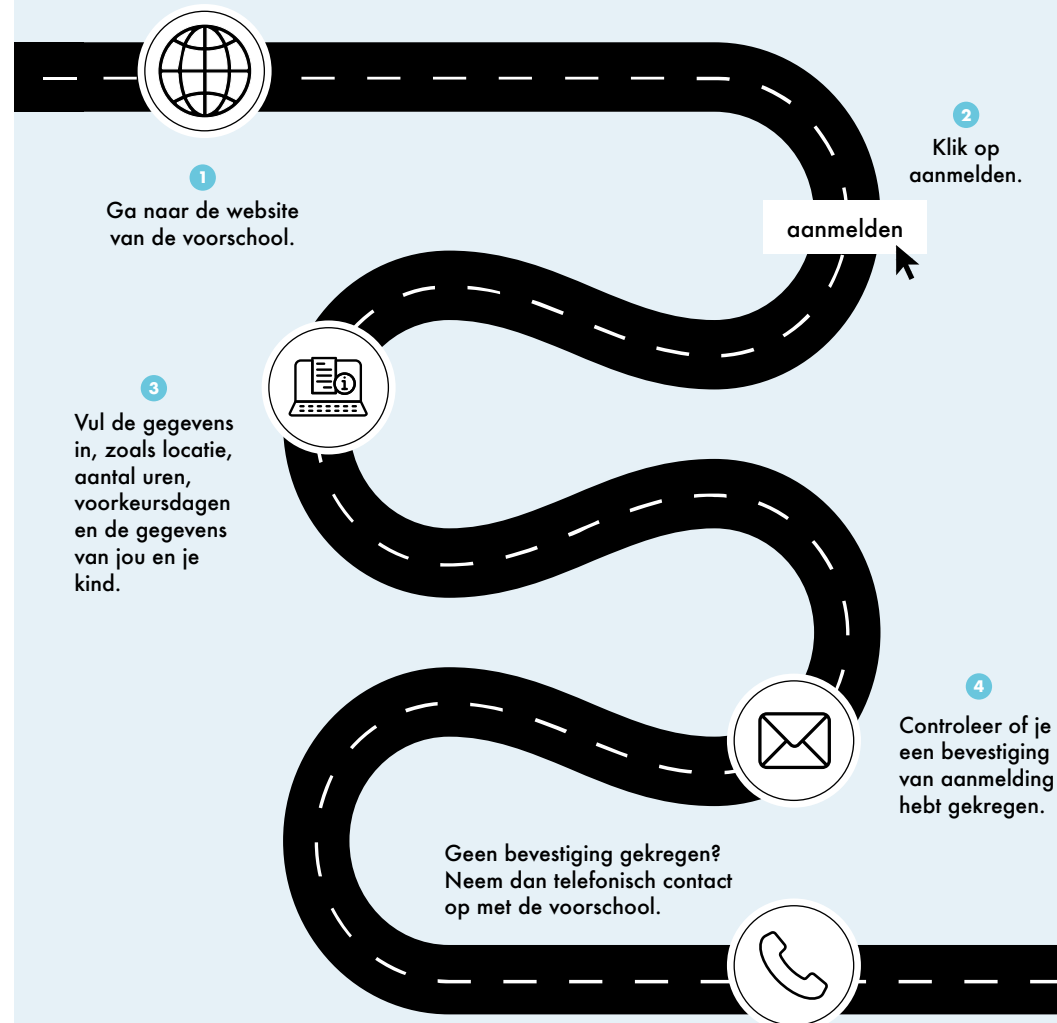
Ook op het Landelijk Register Kinderopvang staat informatie over opvanglocaties, groepsgroottes en GGD-inspecties. Zo kies je een voorschool die past bij jouw kind en situatie.

Hoe meld ik mijn kind aan voor de voorschool?

Heb je een passende voorschool gevonden voor je kind? Dan kun je jouw kind vanaf veertien maanden aanmelden. Zodra het twee jaar is kan het naar de voorschool. De meeste peuters gaan zestien uur per week, verspreid over drie dagen. Wil je dat jouw kind minder of meer uren gaat? Bespreek dan de mogelijkheden met de voorschool.

Aanmelden

Wil je jouw kind aanmelden voor de voorschool? Volg dan dit stappenplan:

Heb je moeite met online aanmelden?

Ga dan naar de voorschool en vraag hulp aan een medewerker.

Wat leert mijn kind op de voorschool?

Op de voorschool leert jouw kind taal, rekenen, bewegen en spelen met andere kinderen. Het leert dit op een speelse manier, door zingen, dansen, voorlezen en buitenspelen. Daarnaast krijgt je kind ook lesjes van de pedagogisch medewerker. Dit zijn korte activiteiten met een duidelijk leerdoel, zoals tellen tot tien.

Taal, rekenen, motoriek en sociaal gedrag

De pedagogisch medewerkers helpen jouw kind zich te ontwikkelen op vier gebieden:

- Taal: praten, luisteren, nieuwe woorden leren, verhaaltjes begrijpen
- Rekenen: tellen, vergelijken, cijfers herkennen
- Motoriek: fietsen, knippen en kleuren
- Sociaal gedrag: samen spelen, wachten op je beurt, emoties herkennen

Vrij spel

Op de voorschool mag je kind vaak zelf kiezen waarmee hij wil spelen. Dat heet 'vrij spel'. Tijdens het vrij spel kijkt de pedagogisch medewerker af en toe mee en voert dan een gesprek met jouw kind. Zo leert je kind nieuwe woorden en oefent het met taal.

Voorbeeld: jouw kind speelt in het keukentje. De pedagogisch medewerker zegt: "Ik heb honger." "Wil je de tomaten voor mij op een bord leggen?" Zo leert je kind spelenderwijs wat 'tomaat' betekent en leert het een opdracht uitvoeren.

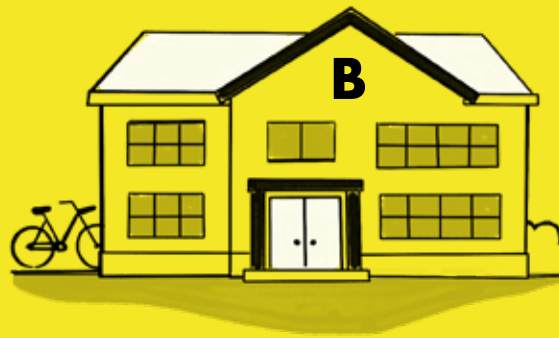
Door met blokken te bouwen of rollenspellen, leert je kind samenwerken en dingen ordenen en bouwen. Spelenderwijs leert jouw kind zo elke dag iets nieuws.

Begeleide activiteiten

Naast vrij spel doet jouw kind ook mee aan korte activiteiten uit een VVE-programma, met een duidelijk leerdoel. Bijvoorbeeld samen tellen met dobbelstenen of kleuren herkennen. De pedagogisch medewerker begeleidt dit spel en zorgt dat elk kind op zijn eigen niveau meedoet.

Daarnaast kan de pedagogisch medewerker jou tips en advies geven hoe je de ontwikkeling van je kind thuis stimuleert. Bijvoorbeeld door dagelijks voor te lezen, samen liedjes te zingen en uitstapjes te maken naar een kinderboerderij of een museum.

Basisschoolkeuze

Hoe kies ik een passende basisschool?

Je kind gaat gemiddeld acht jaar naar de basisschool. In die tijd leert het niet alleen lezen, schrijven en rekenen, maar ontwikkelt het zich ook sociaal en emotioneel. Daarom is het belangrijk om een basisschool te kiezen die goed past bij je kind en bij jouw ideeën over opvoeding.

Scholen vergelijken

In Amsterdam zijn meer dan tweehonderd basisscholen. Ongeveer de helft daarvan is openbaar en de andere helft bijzonder (bijvoorbeeld katholiek, islamitisch of joods). Ook zijn er scholen met een specifiek onderwijsconcept, zoals montessori, dalton, vrijeschool of jenaplan. Daarnaast zijn er verschillen in lesmethodes, rooster, creativiteit en sfeer.

Daarom is het verstandig om open dagen van verschillende basisscholen te bezoeken en vragen te stellen aan de directeur of leerkrachten. Op die manier krijg je een duidelijk beeld van de scholen en kun je ze goed met elkaar vergelijken.

Vragen stellen tijdens open dagen

Tijdens een rondleiding kun je de volgende vragen stellen om een goed beeld te krijgen van de school:

- Hoeveel kinderen zitten er gemiddeld in een klas?
- Zijn er combinatiegroepen?
- Hoe ziet een schooldag eruit?
- Zijn er vakleerkrachten voor bijvoorbeeld muziek of beeldende vorming?
- Hoe gaat de school om met het lerarentekort?
- Welke extra hulp is er op school voor kinderen die dat nodig hebben?

Heeft je kind ondersteuning nodig, bijvoorbeeld vanwege een motorische beperking of autisme? Vraag dan naar de mogelijkheden op school.

Welke school past bij jouw kind?

De ene school kan beter aansluiten bij jouw kind dan de andere. Voor een kind dat graag zelfstandig werkt en zich goed kan concentreren, kan een montessorischool bijvoorbeeld passend zijn. Een kind dat meer structuur en een duidelijk dagprogramma nodig heeft, ontwikkelt zich mogelijk beter op een school met klassikaal onderwijs.

Op de websites schoolwijzer.amsterdam.nl en scholenopdekaart.nl kun je zoeken naar basisscholen bij jou in de buurt. Ook vind je hier links naar schoolgidsen en inspectierapporten.

Montessori

Montessori is een onderwijsconcept voor basis- en voortgezet onderwijs. Op een montessori basisschool leren kinderen zelfstandig werken en zitten zij met verschillende leeftijden in een klas. Tegenwoordig combineren montessori basisscholen vaak montessorimateriaal met taal- en rekenmethodes van grote uitgevers.

Zelfstandig leren en werken

Op een montessori basisschool leren kinderen hoe zij zelfstandig kunnen leren en werken. Zij kiezen in principe dagelijks hun eigen werk. Ook bepalen zij zelf hoelang zij hiermee bezig zijn. De leerkracht heeft hierbij de rol van begeleider. Hij neemt uitgebreid de tijd om alle kinderen te observeren en zal hen daar waar nodig stimuleren, motiveren en sturen.

Heterogene groepen

Op een montessorischool zitten meerdere jaargroepen in een klas. Meestal zijn dit drie jaargroepen, zoals groep 3, 4 en 5 (middenbouw) en groep 6, 7 en 8 (bovenbouw).

Dit past bij de visie van Maria Montessori (1870-1952), de grondlegster van het montessorionderwijs. Zij vond het belangrijk dat kinderen leren in een groep met jongere en oudere kinderen. Zo leert een kind hoe het is om de jongste, de middelste en de oudste te zijn. Jonge kinderen krijgen hulp van oudere kinderen. En oudere kinderen leren hoe ze jongere kinderen kunnen helpen. Zo leren zij van elkaar en zien ze ook hoe ze zelf groeien en nieuwe dingen leren.

Montessori ontwikkelingsmateriaal

In het montessorionderwijs maken leerlingen gebruik van speciaal ontwikkelde materialen, die afgestemd zijn op verschillende leeftijden en ontwikkelingsfasen. De meeste montessorischolen hebben de volgende materialen:

- Zintuiglijk materiaal, zoals gehoorkokers, de bruine trap en kleurspoelen
- Taalmateriaal, zoals schuurpapier letters en taalsymbolen
- Rekenmateriaal, zoals het gouden materiaal en de honderdketting
- Kosmisch materiaal, zoals insteekkaarten van landen en de vlaggenstandaard

Montessorischolen in Amsterdam

In Amsterdam zijn meer dan twintig montessorischolen voor basisonderwijs. Daarnaast zijn er meerdere montessorischolen voor voortgezet onderwijs. De scholen zijn erkend door de Nederlandse Montessori Vereniging en zijn zowel openbaar als bijzonder.

Dalton

Daltononderwijs is een manier van lesgeven, waarbij leerlingen onder andere leren zelfstandig te werken, samen te werken en te reflecteren. Dalton is geen vaste methode of systeem. Elke school geeft het daltononderwijs op eigen wijze vorm.

Dag- en weekplanning

Op daltonscholen werken leerlingen vaak met een dag- en weekplanning. De dagplanning bestaat uit kernvakken (rekenen en taal), overige vakken (zoals natuur en geschiedenis) en creatieve vakken (beeldende vorming en gymnastiek). Deze vakken worden ook wel taken genoemd.

Daarnaast krijgen leerlingen op een daltonschool vaak een weektaak. Op maandag horen ze wat die taak inhoudt. Vervolgens plannen ze zelf wanneer ze daarmee aan de slag gaan. De taak moet voor het einde van de week af zijn. Op die manier leren ze zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun werk.

Basistaken en keuzetaken

Daltonscholen maken meestal een onderscheid tussen basistaken (verplichte lesstof) en keuzetaken. De leerkracht stemt de basistaak zoveel mogelijk af op het niveau van de individuele leerling. Bij een keuzetaak kiezen kinderen uit een aantal opdrachten of mogen zij zelf bedenken wat ze willen leren.

Leerlingen weten van tevoren hoeveel tijd ze hebben voor hun taken. Bovendien plannen ze de volgorde van hun werk meestal zelf in. Naarmate de leerling in een hogere groep komt zal het steeds meer verantwoordelijkheid krijgen voor het werk.

Samenwerken

Op een daltonschool werken leerlingen regelmatig samen aan taken en opdrachten. De visie van dalton is dat leerlingen hierdoor leren:

- Dat er verschillen bestaan tussen mensen
- Om naar elkaar te luisteren
- Om respect voor elkaar te hebben
- Sociale vaardigheden te ontwikkelen
- Te reflecteren op hoe ze leren

Daltonscholen in Amsterdam

In Amsterdam zijn er meerdere daltonscholen voor basis- en voortgezet onderwijs, verspreid over de stad. Kijk op schoolwijzer.amsterdam.nl voor daltonscholen bij jou in de buurt.

Vrijeschool

De vrijeschool is een onderwijsconcept voor basis- en voortgezet onderwijs, waarin de brede ontwikkeling van het kind centraal staat. Het woord 'vrijeschool' betekent niet dat kinderen zelf bepalen wat ze leren, maar dat ze zich in vrijheid op cognitief, sociaal-emotioneel en fysiek gebied kunnen ontwikkelen.

Hoofd, hart, handen

Vrijescholen richten zich op de ontwikkeling van het hele kind: denken (hoofd), voelen (hart) en doen (handen). Leerkrachten stemmen hun lessen af op deze drie pijlers en bieden vakken in samenhang aan, afgestemd op de ontwikkeling van het kind en de groep.

Periodeonderwijs en oefeningen

Vanaf groep 3 (de eerste klas) start de dag met periodeonderwijs: gedurende een aantal weken staat één vak centraal, zoals taal of rekenen. De gedachte is dat dit de verdieping en binding met de leerstof bevordert. Daarna volgen oefeningen, waarin andere vakken aan bod komen.

Kunst en beweging

Na de oefeningen volgen kunstvakken als schilderen, tekenen en muziek. Ook krijgen kinderen euritmie (bewegingskunst), gymnastiek en vakken als toneel, techniek en handvaardigheid.

Beweging speelt in alle lessen een belangrijke rol, bijvoorbeeld door te klappen of te lopen tijdens taal- en rekenlessen. Het idee is dat dit de hersenontwikkeling stimuleert.

Jaarthema's

Elke klas werkt een heel schooljaar met een thema dat past bij de leeftijd. Deze thema's, vaak gebaseerd op menselijke ontwikkeling en geschiedenis, worden uitgewerkt in verhalen en activiteiten.

Zes jaar dezelfde klas en leerkracht

Leerlingen blijven in principe zes jaar in dezelfde klas met dezelfde leerkracht. Dit zorgt voor continuïteit en een hechte band. Maar het kan ook een uitdaging zijn bij een minder goede klik tussen een leerling en leerkracht. Voor sommige vakken zijn er vakdocenten.

Vrijescholen in Amsterdam

In Amsterdam zijn meerdere vrijescholen voor basis- en voortgezet onderwijs. De laatste jaren wordt het concept steeds populairder en neemt het aantal vrijescholen in Nederland en Amsterdam toe.

Jenaplan

Jenaplan is een onderwijsconcept voor basis- en voortgezet onderwijs waarbij de brede ontwikkeling van het kind centraal staat. In Nederland werd jenaplan eind jaren vijftig geïntroduceerd en is het inmiddels een erkende onderwijsvorm.

Uniek en kindgericht

Jenaplanscholen geloven dat ieder kind uniek is in zijn ontwikkeling, talenten en leerstijl. Leerlingen leren niet alleen kennis en vaardigheden, maar ook samenleven en samenwerken. Respect voor verschillen staat centraal. Daarom wordt er veel aandacht besteed aan gesprek, spel, werk en viering.

Stamgroepen

Een belangrijk kenmerk van jenaplan is het werken met stamgroepen: gemengde klassen waarin kinderen uit meerdere leerjaren samen zitten, bijvoorbeeld groep 3, 4 en 5. Zo leren kinderen van én met elkaar. De jongste leerlingen krijgen hulp van oudere leerlingen, terwijl de oudsten leren hoe zij kennis kunnen overdragen. De gedachte is dat dit sociale vaardigheden en zelfinzicht bevordert.

Tien essenties

De Nederlandse Jenaplan Vereniging benoemt tien kernvaardigheden die centraal staan:

- Samenwerken
- Plannen
- Reflecteren
- Respecteren
- Communiceren
- Ondernemen
- Presenteren
- Zorgen
- Verantwoorden
- Creëren

Deze vaardigheden helpen kinderen zich breed te ontwikkelen.

Ouders als partners

Jenaplanscholen betrekken ouders actief bij de opvoeding en het onderwijs. Er zijn regelmatig contactmomenten, zoals oudergesprekken, klasbezoeken en koffiemorgens. De mate van betrokkenheid van ouders varieert per school en hangt af van hun beschikbaarheid.

Elke school is anders

Hoewel jenaplanscholen dezelfde basisprincipes hanteren, verschilt de invulling per school. Leerstof wordt vaak gekoppeld aan de leefwereld van het kind en de lokale context.

Jenaplanscholen in Amsterdam

In Amsterdam zijn er alleen jenaplanscholen voor basisonderwijs.

Hoe meld ik mijn kind aan voor de basisschool in Amsterdam?

Rond de derde verjaardag van je kind krijg je een brief van de gemeente Amsterdam. Hierin staat dat het tijd is om je kind aan te melden voor de basisschool. Bij de brief zit een voorkeursformulier en een informatiebrochure. Wanneer je je kind precies moet aanmelden, hangt af van zijn geboortedatum.

Voorkeursformulier inleveren

Bij de oproep van de gemeente ontvang je een voorkeursformulier. Hierop vul je minimaal vijf basisscholen van voorkeur in. Vervolgens onderteken je dit en lever je het in bij de basisschool van je eerste keuze.

Bewijs van aanmelding basisschool

Na het inleveren van het voorkeursformulier ontvang je binnen één week een bewijs van aanmelding. Als er een fout in staat of je hebt geen bewijs ontvangen, neem dan direct contact op met de school.

Loting en plaatsing

Na elke aanmeldperiode worden de aangemelde leerlingen via een centrale computer geplaatst. Je kind krijgt een plek aangeboden op de hoogst mogelijke school van jouw voorkeur.

Bij scholen waar meer vraag is dan plek, wordt er geloot door de centrale computer. Loting gebeurt op basis van de opgegeven voorkeuren van ouders en met toepassing van voorrangsregels.

Ruim negentig procent van de kinderen krijgt een plek op de school van eerste voorkeur. En 98 procent krijgt een plek op een school uit de top drie.

Vorrangsregels

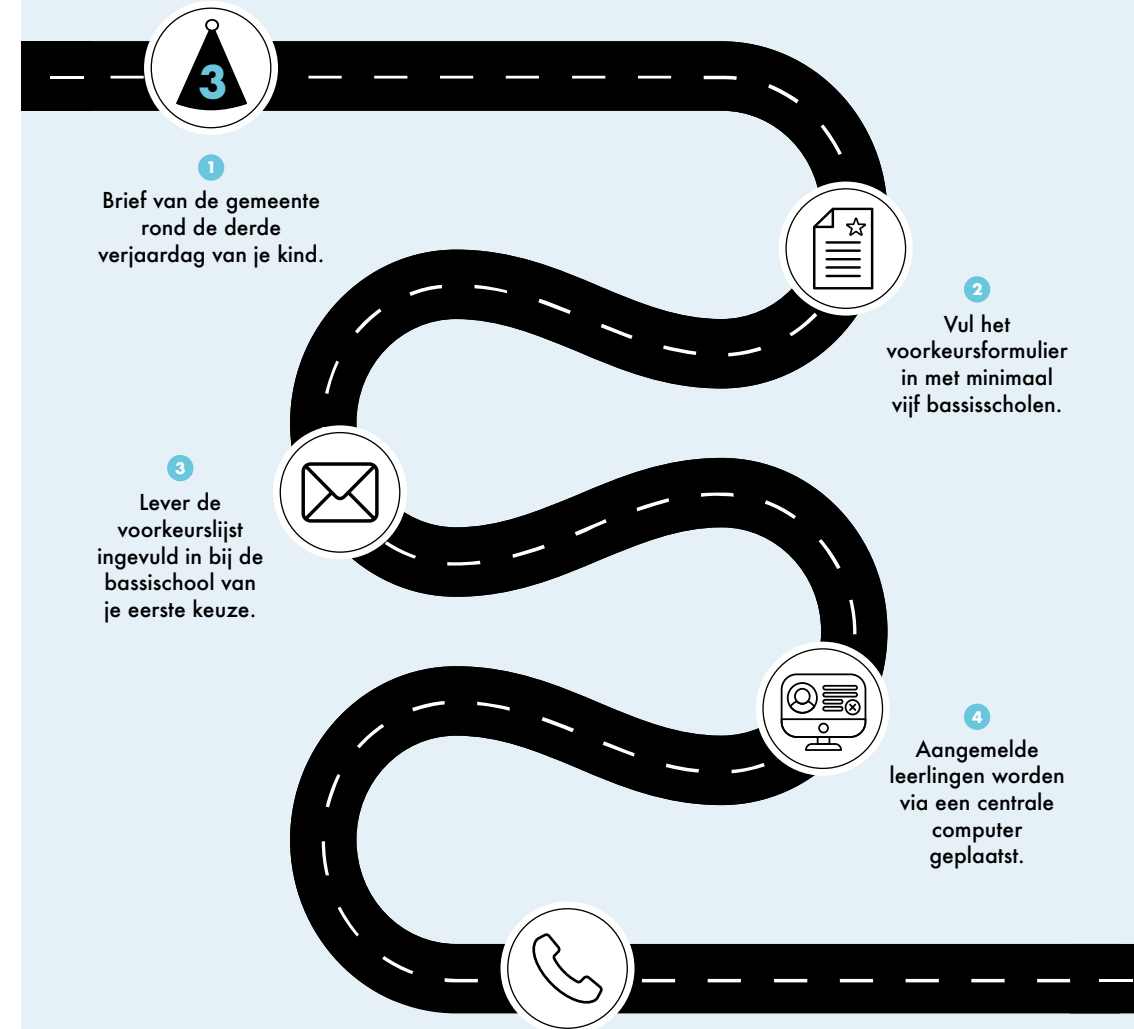
Je kind heeft voorrang op de acht basisscholen die het dichtst bij jullie officiële huisadres liggen. Dit zijn de zogeheten voorrangsscholen. Op de website van schoolwijzer.amsterdam.nl vul je je postcode en de geboortedatum van je kind in om te zien welke scholen dit zijn. Daarnaast gelden er nog andere voorrangsregels. Die vind je ook op deze website.

Een aantal basisscholen doet niet mee met de centrale plaatsing en loting

In Amsterdam zijn meer dan tweehonderd basisscholen. Een aantal daarvan doet niet mee aan het stedelijke toelatingsbeleid. Welke dit zijn staat op de website van schoolwijzer.amsterdam.nl. Wil je je kind inschrijven voor één van deze scholen? Neem dan contact op met de school zelf.

Aanmelden

Wil je jouw kind aanmelden voor de basisschool? Volg dan dit stappenplan:

Wil je je kind inschrijven voor een school die niet meedoet aan het stedelijke toelatingsbeleid? Neem dan contact op met de school zelf.

Basisschool

Wat is een basisschool?

Je kind start op de basisschool als het gemiddeld vier jaar oud is. Gedurende acht jaar krijgt het hier les in taal, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde, beeldende vorming, muziek, bewegingsonderwijs en Engels. Na de basisschool maakt je kind de overstap naar de middelbare school.

Groepen en bouwen

De basisschool is verdeeld in drie periodes:

- Onderbouw (groep 1 en 2)
- Middenbouw (groep 3, 4 en 5)
- Bovenbouw (groep 6, 7 en 8)

Meestal bestaat een klas uit leerlingen die ongeveer even oud zijn. Maar bij sommige onderwijsconcepten, zoals montessori, worden meerdere leeftijden gecombineerd.

Wie werken er op een basisschool?

De leerkracht

Leerkrachten zijn verantwoordelijk voor het lesgeven, de lesinhoud, en de pedagogische aanpak. Ze bepalen hoe de lesstof wordt aangeboden, begeleiden leerlingen en onderhouden contact met ouders.

De intern begeleider

De intern begeleider (IB'er) ondersteunt leerkrachten en ouders bij de begeleiding van leerlingen die extra zorg nodig hebben.

De onderwijsassistent

Onderwijsassistenten helpen de leerkracht met organisatorische en onderwijs-ondersteunende taken.

De conciërge

Conciërges zorgen voor toezicht op en onderhoud van het schoolgebouw.

Remedial teacher

De remedial teacher biedt gerichte hulp aan leerlingen met leerproblemen, afgestemd op hun specifieke behoeften.

Directeur en schoolbestuur

De directeur zorgt voor de dagelijkse leiding op school. Het schoolbestuur is eindverantwoordelijk.

Ouders en vrijwilligers

Als ouder speel je een belangrijke rol op school. Jouw betrokkenheid draagt bij aan betere prestaties van kinderen en een hogere kwaliteit van het onderwijs.

Je kunt op verschillende manieren meehelpen. Bijvoorbeeld door in kleine groepjes met kinderen te lezen, een ochtend in de week vrijwillig te werken in de schoolbibliotheek of mee te doen in de feestcommissie voor de sinterklaasviering.

Ook kun je je kandidaat stellen voor de medezeggenschapsraad (MR). In de MR denk je mee over het beleid van de school. Zijn er meerdere kandidaten? Dan mogen ouders stemmen op wie er in de MR komt.

De vrijwillige ouderbijdrage is vrijwillig. Je kiest er zelf voor of je deze betaalt.

Wat kost de basisschool?

Jouw kind kan gratis naar de basisschool. De school krijgt namelijk geld van de overheid om onderwijs te geven. Dit geldt ook voor speciaal (basis)onderwijs.

Vrijwillige ouderbijdrage

Scholen kunnen wel om een vrijwillige ouderbijdrage vragen voor extra activiteiten en bepaalde spullen. Denk hierbij aan schoolreisjes, schoolkamp en laptops. Ook voor het inzetten van een pleinwacht bij een continurooster mag een school een vrijwillige ouderbijdrage vragen.

In de schoolgids staat:

- Hoe hoog de vrijwillige ouderbijdrage is
- Dat de bijdrage vrijwillig is
- Dat kinderen altijd mee mogen doen met activiteiten, ook als je de bijdrage niet kunt of wilt betalen

Sommige scholen vragen een vast bedrag per jaar. Andere scholen vragen per activiteit een bijdrage. Dat mag allebei. Sommige scholen vragen helemaal geen ouderbijdrage.

Kosten die je zelf moeten betalen

Niet alle schoolkosten vallen onder de vrijwillige ouderbijdrage. Er zijn ook kosten die je altijd zelf moet betalen:

- Materialen die langer dan een jaar meegaan en jouw eigendom blijven, zoals een rekenmachine of gymkleding
- De tussenschoolse opvang (TSO) en buitenschoolse opvang (BSO)

Kindtegoed Stadspas

Heb je schoolgaande kinderen en een laag inkomen? Dan kan je in aanmerking komen voor een vergoeding van de gemeente Amsterdam. Je vraagt dit zelf aan via de website van de gemeente Amsterdam.

Het bedrag dat je krijgt, hangt af van de leeftijd van je kind. Je krijgt het geld niet meteen op je rekening gestort. Eerst koop je spullen voor school en bewaar je de bonnetjes. Daarna kun je online het geld terugvragen. De gemeente betaalt je terug, tot je het maximumbedrag hebt bereikt.

Stadspas

Als je een laag inkomen hebt, kun je ook een Stadspas aanvragen. Met deze pas kun je op bijna alle basisscholen de vrijwillige ouderbijdrage betalen.

Wat leert mijn kind op de basisschool?

Op de basisschool leert je kind niet alleen taal en rekenen, maar ook over zichzelf, anderen en de wereld om hem heen. Daarnaast leert het samenwerken, plannen en omgaan met anderen. Na gemiddeld acht jaar basisschool gaat je kind naar de middelbare school. Daar bouwt hij verder op wat hij op de basisschool heeft geleerd.

Groep 1 en 2 – De kleuterklas

In de kleuterklas ontdekt je kind spelenderwijs de wereld. Het leert tellen, rijmen en cijfers en letters herkennen. Ook oefent je kind met samen spelen, luisteren, bewegen, knutselen en kleine sommen zoals optellen en aftrekken.

Groep 3 – Begin van het schoolse leren

In groep 3 leert je kind lezen, schrijven en rekenen. Daarnaast leert het meer over de wereld om hem heen, bijvoorbeeld in eenvoudige lessen over natuur en geschiedenis. Ook krijgt je kind les in bewegen, tekenen, muziek en samenwerken. De leerkracht volgt hoe jouw kind zich ontwikkelt, onder andere met leestoetsen en observaties.

Groep 4 – Verder met lezen, rekenen en ontdekken

In groep 4 leert je kind steeds beter lezen, schrijven en spellen. Het oefent met de tafels en rekenen met grotere getallen. Ook leert je kind meer over de wereld en de maatschappij, bijvoorbeeld in eenvoudige lessen over planten, dieren, het menselijk lichaam en verkeer. Er is aandacht voor creativiteit, gym en samenwerken.

Groep 5 – Meer verdieping en zelfstandigheid

In groep 5 leert je kind werkwoordspelling, zinnen ontleden en rekenen met grotere getallen. Het krijgt ook lessen in wereldoriëntatie, techniek, kunst en op sommige scholen wordt in deze groep gestart met Engels. Je kind leert plannen, zelfstandig werken en nadenken over zijn eigen leerproces.

Groep 6 – Nieuwe kennis en vaardigheden

Er komen nieuwe spellingregels bij en je kind leert rekenen met breuken en kommagetallen. Je kind doet onderzoekjes bij de vakken natuur en techniek, leert over andere landen en culturen en werkt vaker samen aan opdrachten. Ook oefent je kind met presenteren en digitale vaardigheden.

Groep 7 – Verdieping en voorbereiding op de toekomst

Je kind leert over procenten, het metrieke stelsel en nieuwe leesstrategieën. Engels is nu een verplicht vak. Je kind werkt aan projecten rond geschiedenis, aardrijkskunde en techniek en leert informatie opzoeken en beoordelen. Er is aandacht voor kritisch denken, samenwerken en respect voor elkaar.

Groep 8 – Herhalen, afronden en voorbereiden

In groep 8 herhaalt je kind veel van wat het eerder heeft geleerd. Het oefent met plannen, samenwerken en het zelfstandig maken van opdrachten. Er is aandacht voor de overstap naar de middelbare school en voor praktische onderwerpen zoals verkeer en mediawijsheid.

De leerstof en vaardigheden in groep 8 helpen je kind om goed voorbereid aan de middelbare school te beginnen.

Kerdoelen voor alle basisscholen

Alle basisscholen in Nederland werken met dezelfde landelijke kerndoelen. Deze doelen beschrijven wat basisscholen tot en met groep 8 in elk geval moeten aanbieden aan leerlingen. Scholen mogen zelf bepalen hoe ze deze doelen willen bereiken en welke methodes en werkwijzen ze daarbij gebruiken. Daardoor kan het onderwijs per school verschillen, maar de basis blijft overal hetzelfde.

Hoe wordt de voor-, tussen- en naschoolse opvang georganiseerd?

Basisscholen moeten voor-, tussen- en naschoolse opvang mogelijk maken. Voorschoolse opvang is vroeg in de ochtend, voordat de school begint. Als je bijvoorbeeld in de zorg werkt en vroeg moet beginnen, kan dit een fijne oplossing zijn voor jou en je kind.

Tussenschoolse opvang is tijdens de lunchpauze, als kinderen op school eten. Naschoolse opvang is na school, tot het begin van de avond. Je kind kan naar de opvang als het tussen de vier en twaalf jaar oud is. Zo kun je als ouder werk en zorgtaken beter combineren. De school moet informatie over de opvang in de schoolgids zetten.

Voor – en naschoolse opvang (BSO)

De voor- en naschoolse opvang wordt vaak verzorgd door een kinderopvangorganisatie waarmee de school samenwerkt. Je kind kan hier spelen, iets eten of drinken of naar een activiteit gebracht worden, zoals zwemles.

Je moet je kind zelf aanmelden bij de opvangorganisatie en hiervoor betalen. Meestal krijg je een deel van de kosten terug via de kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst. Meer informatie hierover staat op de website van de Belastingdienst.

Als de kinderopvangorganisatie alleen naschoolse opvang organiseert, maar je ook voorschoolse opvang wil, moet de school hiervoor een oplossing zoeken. Dit kan eventueel ook met een andere opvangorganisatie.

Overblijf

Ook is de school verplicht om tussenschoolse opvang te organiseren als je daar om vraagt. De meeste scholen regelen dit zelf met 'overblijfouders' of andere vrijwilligers of medewerkers. Maar sommige scholen besteden dit uit aan een kinderopvangorganisatie. De kosten voor de overblijf zijn voor de rekening van de ouders.

Op scholen met een continuïteit blijven alle leerlingen tijdens de middagpauze op school. De school is op dat moment verantwoordelijk voor het toezicht op de leerlingen. Met een continuïteit zijn de middagpauze en schooldagen korter dan met een traditioneel schoolrooster. Als de school met een continuïteit een ouderbijdrage vraagt voor de overblijfkosten is dat een vrijwillige ouderbijdrage. Je hoeft dit niet te betalen.

MR

De school moet BSO mogelijk maken als ouders hierom vragen en het schoolbestuur is hiervoor wettelijk verantwoordelijk. De medezeggenschapsraad (MR) praat mee over het voorstel van de school.

Wet kinderopvang

Kinderopvangorganisaties moeten zich houden aan de regels van de Wet kinderopvang. Deze regels gaan over veiligheid, groepsomvang, personeel en pedagogisch beleid. Elke opvangorganisatie moet ook een oudercommissie hebben. Deze commissie mag advies geven over bijvoorbeeld de openingstijden en de kosten.

Wist je dat als de kinderopvangorganisatie alleen naschoolse opvang organiseert, maar je ook voorschoolse opvang wil, de school hiervoor een oplossing moet zoeken?

Zittenblijven en kleuterverlenging

Zittenblijven betekent dat jouw kind een schooljaar overdoet en nog een jaar in dezelfde groep blijft. Kleuterverlenging betekent dat jouw kind wat langer in de kleuterklas blijft en nog niet naar groep 3 gaat. Dat kan als je kind extra tijd nodig heeft om zich te ontwikkelen. De afspraken hierover staan in de schoolgids.

Zittenblijven

Elke basisschool heeft eigen regels voor zittenblijven. Zo zijn er scholen die maximaal één keer zittenblijven toestaan en nooit in groep 8.

Maar er zijn ook scholen waar kinderen nooit hoeven te blijven zitten. Zij laten leerlingen gewoon doorgaan naar het volgende schooljaar. De leerling krijgt dan meestal een aangepast programma en extra hulp.

Kleuterverlenging

Het kan zijn dat de leerkracht ziet dat jouw kind aan het einde van groep 2 nog niet toe is aan groep 3. Je kind komt dan in aanmerking voor kleuterverlenging: een jaar extra in groep 2. Vaak gaat het om 'jonge leerlingen', geboren tussen juli en december, die nog wat verder moeten rijpen in hun ontwikkeling.

Sommige scholen houden bij de kleuterverlenging de 1-januari grens aan. Dat betekent dat als jouw kind na 1 januari jarig is, het vaak nog een extra jaar in de kleuterklas blijft. Andere scholen houden de 1-oktobergrens aan.

De meeste scholen werken niet meer met een vaste datum en kijken alleen naar de ontwikkeling van je kind.

School beslist over zittenblijven

De school beslist of jouw kind blijft zitten of langer kleutert. De school moet dit besluit wel goed kunnen onderbouwen. Het is de taak van de school om je goed op de hoogte te houden van de ontwikkeling van je kind. Dit gebeurt onder andere tijdens 10-minuten-gesprekken.

Je kunt via de MR (medezeggenschapsraad) invloed uitoefenen op het beleid rondom zittenblijven.

Overgangsvergadering

Twijfelt de leerkracht of je kind klaar is voor de volgende groep? Dan bespreekt hij dit met collega's in de overgangsvergadering. Ze kijken dan samen naar de leerresultaten, het gedrag en de sociaal-emotionele ontwikkeling van jouw kind.

Wisselen van basisschool

Zit je kind op de basisschool en wil je van school wisselen? Bijvoorbeeld vanwege een verhuizing of omdat je niet tevreden bent over de kwaliteit? Dat kan. Houd er wel rekening mee dat de overstap naar een nieuwe basisschool vaak even wennen is voor een kind. Zo krijgt je kind te maken met een nieuwe leerkracht, klasgenoten en lesmethoden. Bovendien hebben niet alle scholen plek.

Hoe vind je een nieuwe school?

Als je van basisschool wilt wisselen, is het verstandig om meerdere scholen te bezoeken. Op die manier kun je scholen vergelijken en kijken wat het beste bij je kind past.

Kijk op de website van de school of er binnenkort rondleidingen of open dagen zijn. Zijn die er niet? Neem dan contact op met de school voor een individuele rondleiding.

Vragen die je kunt stellen zijn:

- Hoe groot zijn de klassen?
- Zijn er combinatiegroepen (bijvoorbeeld groep 3 en 4 samen)?
- Hoe ziet een gemiddelde schooldag eruit?
- Hoe is de opvang geregeld tussen de middag (tso)?
- Zijn er vakleerkrachten, bijvoorbeeld voor muziek of beeldende vorming?
- Werkt de school met specialisten, zoals een remedial teacher of rekenspecialist?
- Hoe gaat de school om met het lerarentekort?

Door deze vragen te stellen, krijg jij een goed beeld van de sfeer en de mogelijkheden van de nieuwe school.

Aanmelden nieuwe school

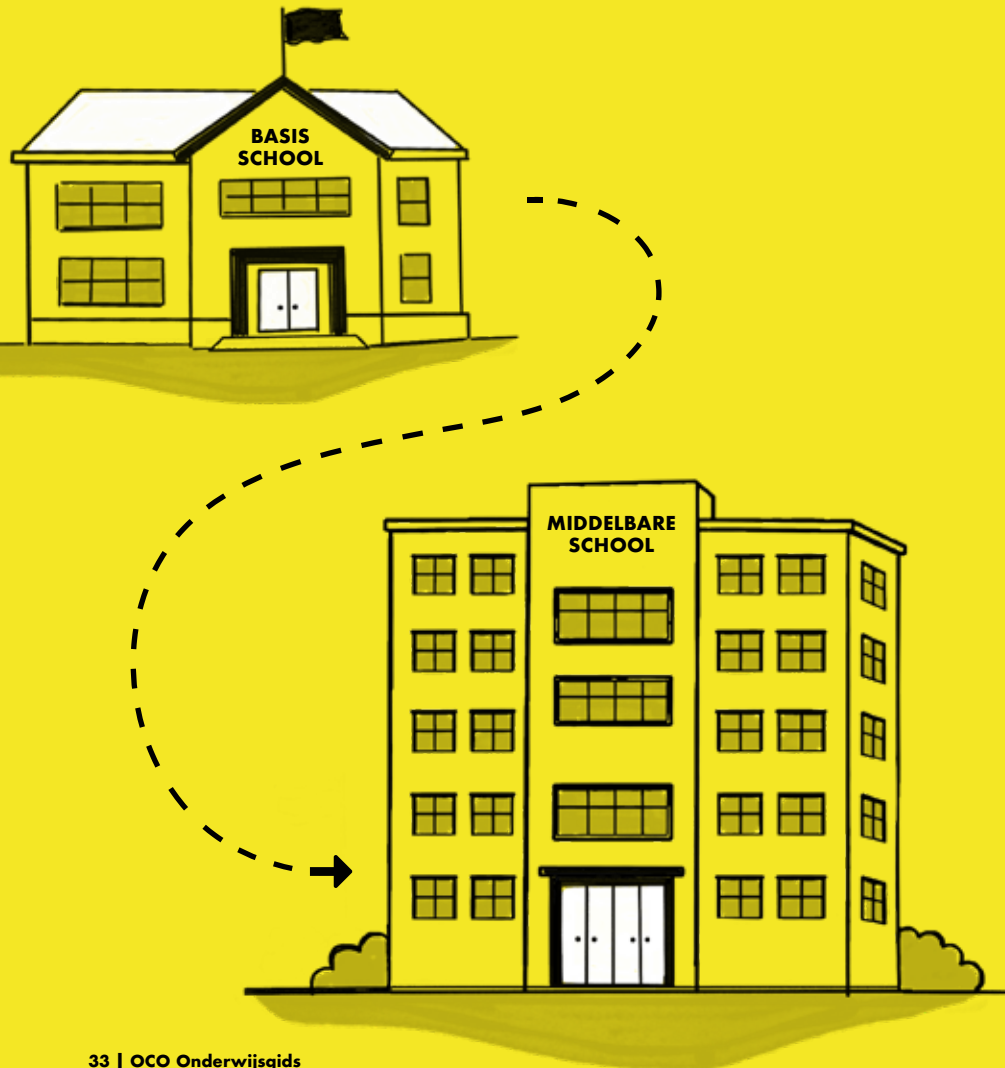
Heb je een nieuwe basisschool gevonden die plek heeft voor jouw kind? Dan schrijf je je kind hier in. De nieuwe school stelt vervolgens de oude school hiervan binnen één week op de hoogte. Soms hebben de oude en nieuwe school, na toestemming van de ouders, ook nog telefonisch contact met elkaar om toelichting te geven. Dit heet een warme overdracht.

Vervolgens schrijft de oude school je kind uit en draagt het onderwijskundig rapport (OKI-doc) over aan de nieuwe school. In dit rapport staan onder andere administratieve gegevens en leerresultaten van jouw kind.

**Wist je dat elke basisschool eigen regels heeft voor zittenblijven?
Zo zijn er scholen die maximaal één keer zittenblijven toestaan
en nooit in groep 8.**

De overstap naar de middelbare school

De overstap naar de middelbare school in Amsterdam

Ruim achtduizend leerlingen maken ieder jaar de overstap van de basisschool naar de middelbare school in Amsterdam. Deze overstap is een belangrijk moment in de schoolloopbaan van je kind. Omdat sommige scholen meer vraag dan aanbod hebben, is er een centraal aanmeld- en lotingssysteem ingevoerd. Dit zorgt ervoor dat leerlingen dezelfde kans hebben om op een school geplaatst te worden. Dit systeem wordt ook wel de Centrale Loting & Matching genoemd.

Kernprocedure

In de Kernprocedure staan afspraken tussen de gemeente Amsterdam en schoolbesturen over de overstap van de basisschool naar de middelbare school. Deze afspraken gelden voor alle leerlingen die in Amsterdam naar het voortgezet onderwijs gaan.

Een van de doelen van de Kernprocedure is dat het proces van schoolkeuze, aanmelding en plaatsing helder en eerlijk verloopt. De gemeente en schoolbesturen evalueren dit jaarlijks en passen de procedure zo nodig aan.

Centrale Loting & Matching

Aan de hand van het basisschooladvies kan je kind een voorkeurslijst opstellen. Hoe lang de voorkeurslijst van je kind moet zijn, hangt af van het niveau.

Er zijn ruim tachtig middelbare scholen in Amsterdam om uit te kiezen. De voorkeurslijst dien je digitaal in tijdens de centrale aanmeldweek.

Op de dag van de Centrale Loting & Matching plaatst de computer alle leerlingen op een middelbare school uit de voorkeurslijst. Dit gebeurt in het bijzijn van een notaris en van verschillende getuigen.

Gemiddeld wordt 75% van de leerlingen op de school van hun eerste voorkeur geplaatst. Gemiddeld komt 91% van de leerlingen op een school uit hun top drie.

Schooladvies

In groep 8 krijgt je kind een schooladvies. Dit advies is gebaseerd op de toetsresultaten, werkhouding, motivatie, gedrag en sociaal-emotionele ontwikkeling. In Amsterdam mogen scholen de thuissituatie niet meenemen in de samenstelling van het advies. Minstens twee professionals van de school stellen het schooladvies op. Vaak is dit de leerkracht en de intern begeleider of directeur.

Doorstroomtoets

In groep 8 krijgt je kind in januari een voorlopig schooladvies. Vervolgens maakt je kind in januari of februari de doorstroomtoets en wordt in maart het definitieve eindadvies gegeven.

Als er uit de doorstroomtoets een hoger advies komt dan het voorlopig advies, dan stelt de school in de meeste gevallen het advies naar boven bij. Alleen in uitzonderlijke gevallen kan een school hiervan afwijken. De school moet dan wel goed onderbouwen waarom dit wordt besloten.

Soorten adviezen

Leerlingen kunnen onderstaande enkelvoudige of dubbele adviezen krijgen:

- Praktijkonderwijs
- Vmbo-b
- Vmbo-b/k
- Vmbo-k
- Vmbo-k/g-t
- Vmbo-g-t
- Vmbo-g-t/havo
- Havo
- Havo/vwo
- Vwo
- Kopklas (extra jaar taalonderwijs na de basisschool en voor de middelbare school)
- ISK (internationale schakelklas)

Tips voor adviesgesprek

Tijdens het adviesgesprek krijg je het definitieve schooladvies van je kind te horen. Je kan je hierop voorbereiden door van tevoren vragen op papier te zetten en die mee te nemen naar het gesprek.

Ben je het niet eens met het schooladvies? Leg dan tijdens een gesprek met de school uit waarom je het niet eens bent. Scholen moeten kansrijk adviseren en rekening houden met de potentie van je kind.

Uiteindelijk bepaalt de school het definitieve advies en dit moet goed onderbouwd zijn. Het advies en de onderbouwing staan ook in het OKI-doc (Onderwijskundig informatie-document) dat tijdens het adviesgesprek in maart wordt meegegeven.

Schoolkeuze

Vanaf groep 7 kun je je al oriënteren op het keuzeaanbod aan middelbare scholen in Amsterdam. Verschillende middelbare scholen organiseren speciaal voor deze leerlingen open dagen en lesjesmiddagen. Op de website van scholen kun je zien of en wanneer de open dagen worden georganiseerd.

Verschillen tussen middelbare scholen

Er zijn grote verschillen tussen middelbare scholen. Zo biedt de ene school veel creatieve vakken aan, zoals drama en textiele werkvormen. Terwijl de andere school zich juist meer richt op natuurvakken en techniek. Ook zijn er scholen die tweetalig onderwijs bieden. En weer andere scholen hebben speciale sportklassen.

Daarnaast zijn er verschillen in groeps grootte en het ondersteuningsaanbod. Bovendien zijn er scholen met een specifiek concept zoals montessori-, dalton- en vrijescholen. Op de ene school wordt zelfstandiger gewerkt dan op de andere.

Tot slot zijn er ook verschillen in kwaliteit. Inspectierapporten en tevredenheidsonderzoeken kun je inzien op de website van de Onderwijsinspectie en op scholenopdekaart.nl.

Breng samen met je kind zijn behoeften en interesses in kaart en verdiep jullie in het scholenaanbod. Zo kunnen jullie een selectie van scholen maken die jullie tijdens open dagen willen bezoeken.

ScholenArenA

In november is de ScholenArenA. Tijdens deze scholenmarkt staan docenten en leerlingen van middelbare scholen in Amsterdam klaar om de vragen van jou en je kind te beantwoorden. Voorafgaand aan het bezoek kun je de Keuzegids doornemen. Hierin staan alle middelbare scholen in Amsterdam, met praktische en inhoudelijke informatie. Je kind ontvangt de gids van de basisschool.

Open dagen en lesjesmiddagen

In januari, februari en maart zijn er open dagen. Tijdens de open dagen bezoek je met je kind de scholen zelf en kun je een goede indruk krijgen van de sfeer. Je krijgt rondleidingen door de schoolgebouwen, ziet lokalen en kan allerlei vragen stellen aan de docenten en leerlingen. Veel scholen organiseren ook lesjesmiddagen. Dan kan je kind een middag meelopen en ervaren hoe een lesuur eruitziet.

Maak van tevoren een lijstje van scholen waar je kind in ieder geval een kijkje wil nemen tijdens de ScholenArenA.

Centrale Loting & Matching

Als je kind in Amsterdam naar een middelbare school gaat, doet het mee aan de Centrale Loting & Matching. Leerlingen die naar het praktijkonderwijs, de Kopklas, een Internationale Schakelklas, het voortgezet speciaal onderwijs of kleinschalig ondersteunend voortgezet onderwijs (kovo) gaan, doen niet mee aan de loting.

Voorkeurslijst

Een voorkeurslijst is een lijst met Amsterdamse middelbare scholen in volgorde van voorkeur. De middelbare school waar je kind het liefst heen wil, staat op de eerste plaats. De middelbare school waar je kind daarna heen zou willen op de tweede plaats, enzovoort.

De lijst vul je samen met je kind in tijdens de centrale aanmeldweek en dien je digitaal in via het ouderportaal van ELK. De computer werkt de lijsten af op volgorde van de lotnummers van de leerlingen. De lengte van de voorkeurslijst verschilt per schooladvies.

Plaatsingsgarantie

De voorkeurslijst kan pas ingediend worden als er een volledige lijst is ingevuld. Een volledige voorkeurslijst geeft plaatsingsgarantie. Dat betekent dat je kind hoe dan ook verzekerd is van een plekje op een middelbare school uit de voorkeurslijst.

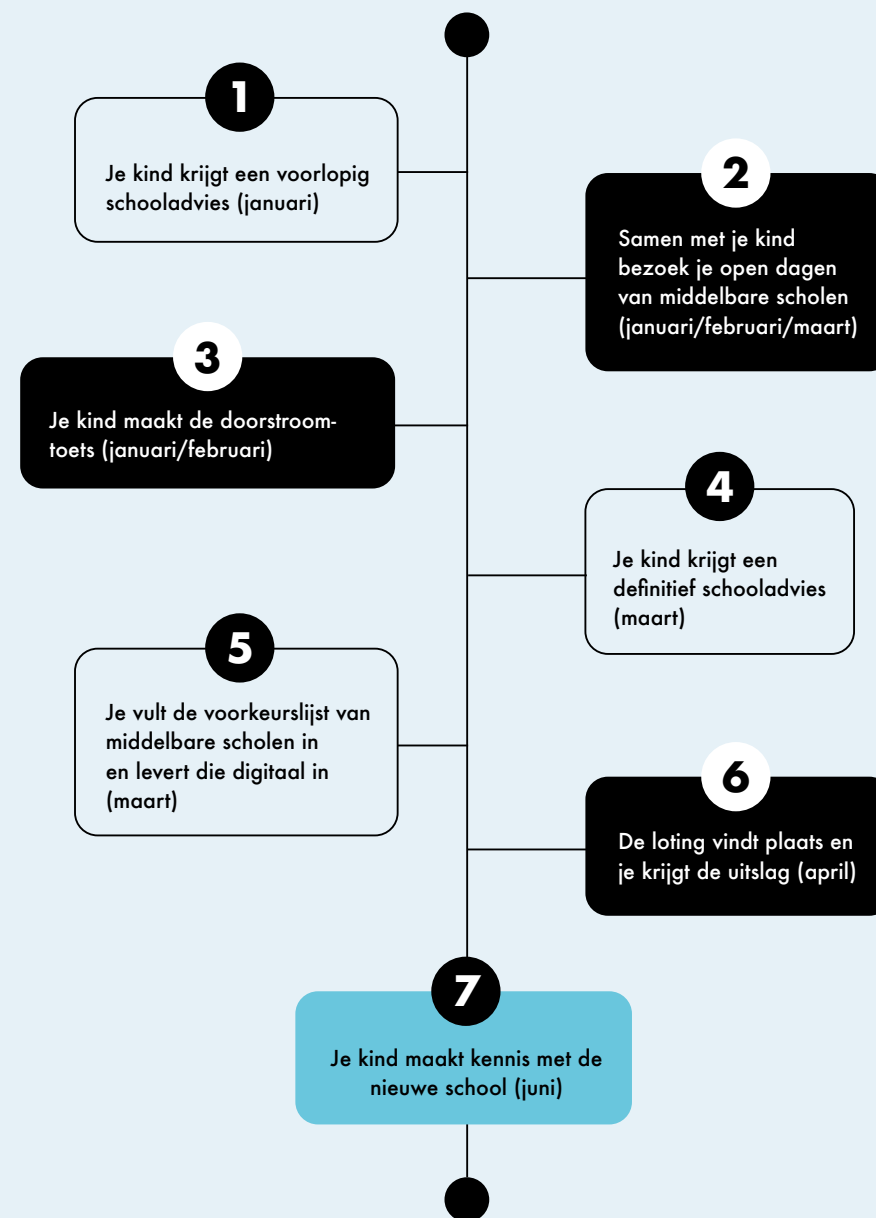
Hardheidsclausule

Als er sprake is van een combinatie van individuele, persoonlijke kenmerken, een gezondheidssituatie en/of een thuissituatie, waardoor er maar één specifieke school geschikt is, kun je een beroep doen op de hardheidsclausule. Elke middelbare school mag een aantal beschikbare plaatsen in de brugklas inzetten voor leerlingen die hier een beroep op doen.

Als je aanspraak wilt maken op de hardheidsclausule, kun je bij OSVO (de vereniging van schoolbesturen in het Amsterdamse voortgezet onderwijs) hiervoor een aanvraag indienen.

Je kan slechts voor één school een beroep doen op de hardheidsclausule. Als deze wordt toegekend, is je kind verzekerd van een plekje. Tijdens het digitaal aanmelden zet je deze school op nummer één van je voorkeurslijst en vink je aan dat je gebruik maakt van de hardheidsclausule. Als de hardheidsclausule niet wordt toegekend, doet je kind aan de hand van een volledige voorkeurslijst mee met de loting.

Loting & Matching Van advies tot plaatsing

Plaatsing

Op de dag van de Centrale Loting & Matching plaatst de computer, in het bijzijn van een notaris en getuigen, je kind op een middelbare school van voorkeur. Dit doet de computer door het blind toewijzen van lotnummers. Op volgorde van het lotnummer worden alle leerlingen geplaatst.

De computer kijkt eerst naar de eerste voorkeur van je kind. Als die vol is, wordt er naar de volgende voorkeur gekeken totdat je kind geplaatst is. De lotnummers worden niet vooraf bekendgemaakt. Op de dag van de uitslag staat in het ouderportaal op welke middelbare school je kind is geplaatst. Ook zie je dan het lotnummer. Als je kind niet op de school van eerste voorkeur is gekomen is ook zijn positie op de reservelijst van andere scholen zichtbaar.

De tweede lotingsronde

Als je kind niet heeft deelgenomen aan de eerste ronde van de loting, kan het deelnemen aan de tweede ronde. Leerlingen die afzien van hun plek in de eerste ronde, kunnen ook deelnemen aan de tweede ronde. In de tweede ronde kun je alleen kiezen uit scholen die op dat moment nog plek hebben.

Reservelijsten

Sommige scholen hebben tijdens de Centrale Loting & Matching onvoldoende plek om alle leerlingen die erheen willen te plaatsen. Daarom zijn er reservelijsten. Leerlingen die bij de loting het slechtst geplaatst zijn, staan bovenaan de reservelijsten.

Je kind komt automatisch op de reservelijst te staan van de scholen die hoger op zijn voorkeurslijst staan. Als je kind bijvoorbeeld geplaatst is op zijn derde voorkeur, dan staat hij op de reservelijsten van de scholen van zijn eerste en tweede voorkeur.

Als er een plekje vrijkomt op de school waar je bovenaan de reservelijst staat, neemt die school contact met je op. Je krijgt dan de vraag of je kind gebruik wil maken van die plek. De reservelijsten zijn de eerste weken na de zomervakantie nog geldig.

Oneens met de uitslag

Als je het niet eens bent met de uitslag van de loting, dan kun je binnen zes weken in bezwaar gaan. De bezwaarschriften worden zelden toegekend. Er moet echt sprake zijn van bijzondere, persoonlijke en/of schrijnende omstandigheden waardoor de school van plaatsing niet passend voor je kind is.

De bezwaren worden inhoudelijk behandeld door een onafhankelijke 'Toetsingscommissie'. Uiteindelijk komt de Toetsingscommissie met een advies aan het VO-schoolbestuur. Dit bestuur bepaalt uiteindelijk of je kind toch toegelaten kan worden tot de school van voorkeur. Als dat niet kan, wordt er gekeken naar een andere school uit je voorkeurslijst.

Kennismaking met de nieuwe school

Na de aanmelding en plaatsing krijgt je kind een uitnodiging voor een kennismakingsdag op de middelbare school. Deze vindt meestal plaats in juni. Op deze dag maakt je kind kennis met zijn of haar nieuwe klasgenoten, mentor en de school. Je kind krijgt uitleg over de brugklas en er is gelegenheid voor het stellen van vragen. De kennismakingsdag helpt om de eerste schooldag minder spannend te maken. Zo weten leerlingen alvast wat zij kunnen verwachten en met wie zij in de klas zitten.

Start op de middelbare school

Na de zomervakantie start je kind op de middelbare school. In het begin krijgen leerlingen vaak een introductieprogramma. Ze leren het gebouw kennen, waar de lokalen zijn, hoe het rooster werkt en wat er van hen wordt verwacht.

Ook leren ze omgaan met het maken en plannen van huiswerk en het gebruik van een agenda. De mentor speelt een belangrijke rol en helpt leerlingen als er vragen of problemen zijn. Sommige scholen organiseren aan het begin van het schooljaar een kamp of introductiedagen.

Middelbare school

Wat is een middelbare school?

Na de basisschool gaat je kind naar de middelbare school. Dit wordt ook wel voortgezet onderwijs (vo) genoemd. Hoelang je kind onderwijs volgt op de middelbare school, hangt af van het niveau. Vmbo duurt vier jaar, havo vijf jaar en vwo zes jaar.

Overgaan en doubleren

Aan het eind van ieder schooljaar wordt gekeken of je kind over mag gaan naar het volgende leerjaar. Daarvoor gelden overgangsnormen. Deze regels kunnen per school verschillen. Als je kind niet aan de normen voldoet, kan het blijven zitten en moet het schooljaar opnieuw worden gedaan. Dit wordt ook wel doubleren genoemd. Het kan ook zo zijn dat je kind wel over mag naar het volgende leerjaar, maar moet afstromen naar een ander niveau.

Na de middelbare school

In het laatste jaar van de middelbare school maakt je kind het Centraal Examen. Als de examens worden gehaald, krijgt je kind een diploma. Met dat diploma kan je kind een studie gaan volgen.

Met een vmbo-diploma kan je kind worden toegelaten tot het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Met een havo-diploma kan het naar het hoger beroepsonderwijs (hbo). Met een vwo-diploma kan je kind naar het wetenschappelijk onderwijs (wo), dit wordt ook wel de universiteit genoemd. Het praktijkonderwijs leidt kinderen op voor werk of een mbo-opleiding.

Stapelen op de middelbare school

Je kind kan er ook voor kiezen om nog een ander diploma binnen het voortgezet onderwijs te halen. Als het op vmbo-g/t in een extra vak examen doet, heeft het namelijk recht om door te stromen naar het havo. Als je kind een havo-diploma heeft behaald, kan het doorstromen naar het vwo.

Leerplichtige leeftijd en startkwalificatie

De meeste leerlingen op de middelbare school zijn tussen de twaalf en achttien jaar oud. Je kind is tot zijn zestiende leerplichtig. Als het dan geen startkwalificatie heeft, geldt tot zijn achttiende een kwalificatieplicht. Een startkwalificatie is een diploma op havo-, vwo- of mbo niveau 2 of hoger.

Wat kost de middelbare school?

In Nederland is de middelbare school gratis. Dat betekent dat je geen lesgeld hoeft te betalen en de overheid de kosten voor het onderwijs dekt. Als je kind ouder dan achttien jaar is en volwassenenonderwijs (vavo) volgt, moet er wel lesgeld worden betaald. Ook als je kind naar een particuliere school gaat, betaal je lesgeld. Particuliere scholen krijgen namelijk geen subsidie van de overheid.

Schoolboeken en lesmateriaal

De meeste schoolboeken en lesmaterialen zijn gratis in het voortgezet onderwijs. Denk bijvoorbeeld aan leerboeken, werkboeken en examenbundels. Scholen mogen ouders een vrijwillige borg vragen voor de gratis schoolboeken. Een atlas, woordenboeken en een rekenmachine moet je zelf aanschaffen en zijn niet gratis.

Vrijwillige ouderbijdrage

Scholen mogen een vrijwillige ouderbijdrage vragen voor extra activiteiten. Denk hierbij aan schoolreisjes en schoolkamp. De ouderbijdrage is vrijwillig. Dat betekent dat je niet hoeft te betalen. Je kind mag altijd meedoen met de activiteiten. Je kind heeft ook recht op het bruikleen van spullen die nodig zijn voor de lessen, zoals een laptop.

Hoogte ouderbijdrage

De hoogte van de vrijwillige ouderbijdrage verschilt per school. Sommige scholen vragen een vast bedrag per jaar. Andere scholen vragen per activiteit een bijdrage. Dat mag allebei. Sommige scholen vragen helemaal geen ouderbijdrage. Je kunt ook in gesprek gaan met de school om te vragen of je een klein deel mag betalen, of in termijnen.

Stadspas

Als je een laag inkomen hebt, kun je een Stadspas aanvragen voor je kind. Leerlingen tussen de tien en zeventien jaar met een Stadspas komen in aanmerking voor een tegoed voor een laptop of tablet. Dit heet PC-tegoed en is aan te vragen via de gemeente Amsterdam. Met een Stadspas komt je kind ook in aanmerking voor een reiskostenvergoeding.

Tegemoetkoming scholieren

Als je kind ouder dan achttien jaar is en onderwijs binnen het voortgezet onderwijs volgt, kan het in aanmerking komen voor de 'tegemoetkoming scholieren'. De tegemoetkoming scholieren is een gift en hoeft je dus niet terug te betalen. Je kind vraagt de tegemoetkoming aan via Mijn DUO.

Wist je dat je met een laag inkomen een Stadspas voor je kind kunt aanvragen? Hiermee krijgen kinderen van tien tot zeventien jaar PC-tegoed voor een laptop of tablet. Ook kan je kind in aanmerking komen voor een reiskostenvergoeding via de gemeente Amsterdam.

Welke niveaus zijn er in het voortgezet onderwijs?

Het voortgezet onderwijs heeft zes verschillende niveaus: praktijkonderwijs, vmbo-basis, vmbo-kader, vmbo-gemengde leerweg/theoretisch, havo en vwo.

Praktijkonderwijs

Praktijkonderwijs is het meest praktische niveau binnen het voortgezet onderwijs. Hier krijgt je kind veel begeleiding in kleine klassen. Een praktijkschool bereidt je kind voor op praktisch en eenvoudig werk, of om verder te leren op het mbo. Na gemiddeld vijf jaar krijgt het een diploma praktijkonderwijs.

Vmbo

Vmbo staat voor 'voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs'. Het vmbo duurt vier jaar en biedt praktijkopleidingen (vmbo basis en vmbo kader) en meer theoretische opleidingen (vmbo gemengd/theoretisch).

In de onderbouw, de eerste en tweede klas, krijgt je kind vooral algemene vakken. Aan het einde van het tweede jaar kiest je kind een leerweg en een specialisatie (het profiel). Na het behalen van het diploma gaan leerlingen een mbo-opleiding volgen of naar het havo.

Havo

Havo staat voor 'hoger algemeen voortgezet onderwijs'. Het havo duurt vijf jaar. Havo is theoretischer dan vmbo. Er wordt meer zelfstandigheid verwacht van je kind en het tempo ligt hoger. In de onderbouw (de eerste drie leerjaren) volgt je kind algemene vakken, daarna wordt er een profiel gekozen. Na afronding van het havo, gaan de meeste leerlingen naar het hbo (hoger beroepsonderwijs). Sommigen gaan na het behalen van hun havo-diploma naar het vwo.

Vwo

Vwo staat voor 'voorbereidend wetenschappelijk onderwijs'. Het vwo duurt zes jaar. Deze onderwijssoort is het meest theoretisch en daagt je kind uit om kritische vragen te stellen en dieper over onderwerpen na te denken.

Het vwo bestaat uit twee richtingen: het atheneum en het gymnasium. Het belangrijkste verschil is dat op het gymnasium de vakken Grieks en Latijn worden gegeven. In de onderbouw volgt je kind algemene vakken, daarna maakt je kind een profielkeuze. Na het behalen van het vwo-diploma, gaan de meesten studeren aan de universiteit.

Welke vakken krijgt je kind op de middelbare school?

Op de middelbare school volgt je kind verplichte vakken, keuzevakken en profielvakken. Welke vakken je kind volgt, hangt af van het niveau, het gekozen profiel en het aanbod van de school.

Onderbouw vmbo

In de onderbouw van het vmbo bestaat het vakkenpakket uit Nederlands, Engels, geschiedenis, aardrijkskunde, economie, wiskunde, biologie, natuur- en scheikunde, verzorging, informatiekunde, techniek, lichamelijke opvoeding en culturele en kunstzinnige vorming (CKV).

Bovenbouw vmbo

De vakken in de onderbouw bereiden je kind voor op de profielkeuze. Vanaf het derde leerjaar volgt je kind een profiel. Dan worden er vakken gevolgd die bij dit profiel horen. Daarnaast blijven alle leerlingen, ongeacht het profiel, altijd de vakken Nederlands, Engels, maatschappijleer, lichamelijke opvoeding en CKV volgen.

Onderbouw havo

In de eerste drie leerjaren van het havo krijgt je kind verplicht les in Nederlands, Engels, wiskunde, mens en natuur, mens en maatschappij, kunst en cultuur, bewegen en sport en twee vreemde talen. Vakken die bij mens en natuur horen zijn bijvoorbeeld natuurkunde en biologie. Een school heeft keuzevrijheid hoe en wanneer het bovenstaande onderdelen aanbiedt.

Bovenbouw havo

In de bovenbouw krijgt je kind Nederlands, Engels, maatschappijleer, CKV en lichamelijke opvoeding. Daarnaast worden er vakken gevolgd die horen bij het gekozen profiel. Je kind moet ook verplicht een keuzevak volgen uit het vrije deel. Het aanbod in keuzevakken kan per school verschillen.

Onderbouw vwo

In de eerste drie leerjaren volgt je kind Nederlands, Engels, Duits, Frans (of een andere vreemde taal), geschiedenis, aardrijkskunde, wiskunde, biologie, techniek, lichamelijke opvoeding, beeldende vorming (bevo), muziek, economie, natuurkunde, scheikunde, maatschappijleer, verzorging, informatiekunde, drama en dans. Als je kind gymnasium doet, krijgt het ook Grieks en Latijn.

Bovenbouw vwo

Vanaf het vierde leerjaar volgt je kind Nederlands, Engels, maatschappijleer, lichamelijke opvoeding en CKV. Leerlingen op het atheneum volgen verplicht een tweede moderne vreemde taal. Voor gymnasium geldt dat Latijn of Grieks verplicht zijn. Daarnaast volgt je kind de vakken uit het gekozen profiel. Ook moet er minimaal één profielkeuzevak worden gekozen. Dit is een vak dat bij een ander profiel hoort. Scholieren is een gift en hoeft je dus niet terug te betalen.

Profielkeuze

Doet jouw kind vmbo basis of vmbo kader? Dan maakt het aan het einde van het tweede leerjaar een profielkeuze.

Profielkeuze vmbo-b en vmbo-k

Vmbo-b en vmbo-k bieden tien profielen aan:

- Bouwen, wonen & interieur
- Dienstverlening & producten
- Economie & ondernemen
- Groen
- Horeca, bakkerij & recreatie
- Maritiem & techniek
- Media, vormgeving & ICT
- Mobiliteit & transport
- Produceren, installeren & energie
- Zorg & welzijn

Let op: niet alle scholen bieden alle tien de profielen aan.

Profielkeuze vmbo-g/t

Doet jouw kind vmbo-g/t? Dan maakt het aan het eind van het tweede leerjaar een profielkeuze. De keuze bestaat uit vier profielen:

- Economie
- Landbouw
- Techniek
- Zorg & welzijn

Iedere school die vmbo-g/t heeft biedt deze vier profielen aan.

Profielkeuze havo en vwo

Doet jouw kind havo of vwo? Dan kiest het aan het einde van het derde leerjaar een profiel. De profielen bereiden je kind voor op een opleiding in het hbo of op de universiteit.

Voor sommige studies geldt een bepaald profiel als eis.

De bovenbouw van havo en vwo heeft vier profielen:

- Natuur en Techniek
- Natuur en Gezondheid
- Economie en Maatschappij
- Cultuur en Maatschappij

Scholen voor havo en vwo bieden deze profielen altijd aan.

Hoe wissel je van middelbare school?

Als je kind van middelbare school gaat wisselen, heet hij ook wel een schoolwisselaar of zij-instromer. Het beleid voor de toelating van zij-instromers verschilt per school. Scholen mogen zelf bepalen hoeveel leerlingen zij maximaal per klas en leerjaar toelaten. De meeste scholen hebben informatie over het zij-instroombeleid gepubliceerd op hun website. Je kunt contact opnemen met een school om te vragen of zij plek hebben voor je kind.

Verplicht wisselen van school

Sommige zij-instromers wisselen verplicht van school. Zij worden bijvoorbeeld verwijderd vanwege onvoldoende leerresultaten of slecht gedrag. Als je kind wordt verwijderd, is de school verplicht om een nieuwe school te vinden. Dit valt onder de inspanningsplicht. Als je kind dit aanbod weigert, moet er zelf gezocht worden naar een nieuwe school.

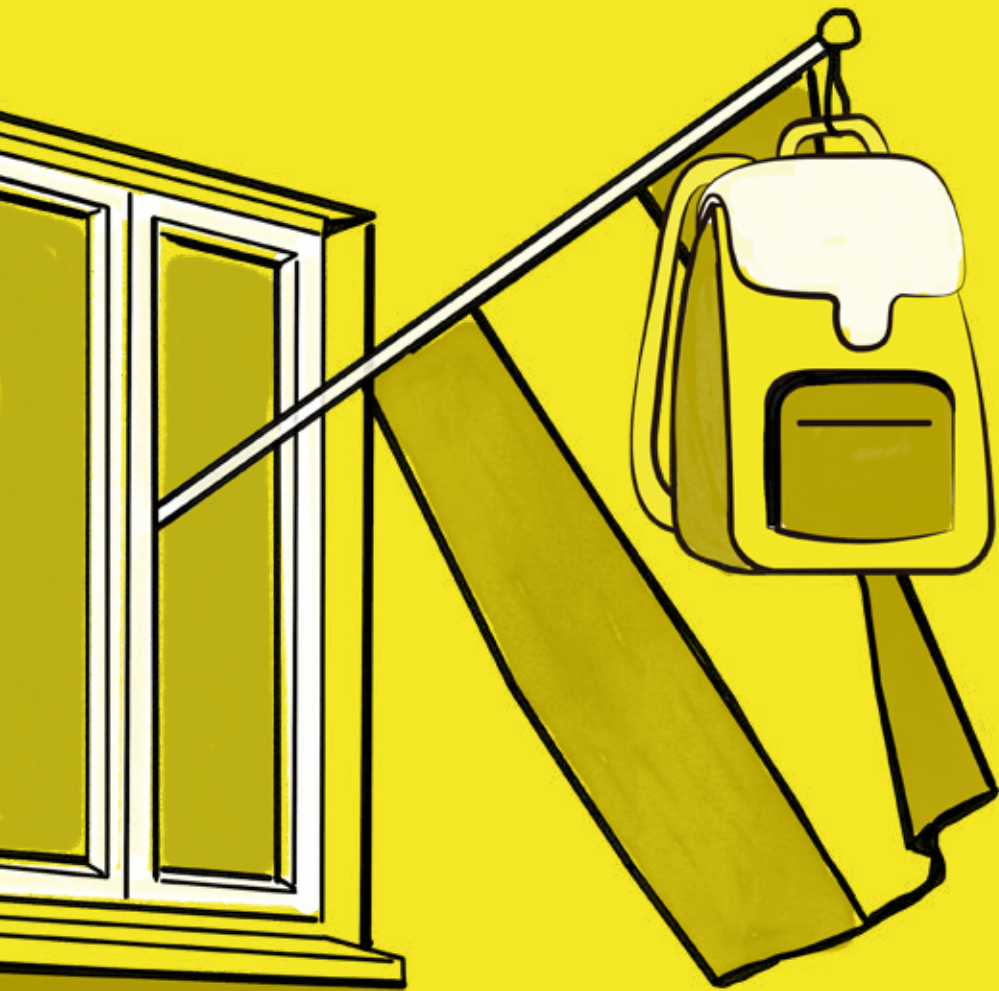
Vrijwillig wisselen van school

Sommige leerlingen wisselen vrijwillig van school. Bijvoorbeeld omdat het onderwijssysteem, zoals montessori of vrijeschool, niet goed aansluit. Als je kind vrijwillig van school gaat wisselen, moet er zelf gezocht worden naar een nieuwe school. Je kind mag dan pas worden uitgeschreven bij de oude school als er een nieuwe school is gevonden.

Van middelbare school wisselen in Amsterdam blijkt in de praktijk vaak ingewikkeld. Het is niet altijd duidelijk of en wanneer een school plek heeft. Laat je goed informeren door de school en vraag advies.

Eindexamen

Wat is het schoolexamen (SE)?

Het schoolexamen (SE) is een combinatie van toetsen, praktijkopdrachten en werkstukken. Je kind maakt deze examens in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. De school legt in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) vast wat leerlingen precies moeten kennen en kunnen en wanneer de examens zijn. Na het afronden van het SE, volgt het Centraal Examen (CE).

Waar gaat het schoolexamen over?

De minister van Onderwijs bepaalt de examenprogramma's. Daarin staat per vak welke onderwerpen en vaardigheden leerlingen moeten kennen, en welke daarvan in het schoolexamen getoetst moeten worden. De school werkt dit verder uit in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA).

Beoordeling schoolexamen

In het examenjaar krijgt je kind een overzicht van alle resultaten van de schoolexamens per vak. Je kind kan dan controleren of alles klopt. Een cijfer van het schoolexamen kan tussen de 1 en 10 zijn. Voor de vakken gym en CKV krijgt je kind vaak een 'voldoende' of 'goed' in plaats van een cijfer.

Sommige vakken worden afgesloten met alleen een schoolexamen, zoals maatschappijleer. Voor vakken waarbij je kind zowel de schoolexamens als de centraal examens maakt, bepaalt het gemiddelde het eindcijfer.

Herkansing schoolexamen

De school bepaalt of je kind een schoolexamen mag herkansen. De regels hiervoor staan in het PTA en het examenreglement van de school.

Wat is het Centraal Examen (CE)?

Het Centraal Examen is het afsluitende onderdeel van de middelbare school. Alle leerlingen in Nederland maken dit examen tegelijk, daarom heet het centraal. Het resultaat van het Centraal Examen bepaalt of je kind slaagt en een diploma ontvangt. Vaak telt het CE voor meer dan de helft mee in het eindcijfer. De rest wordt bepaald door de schoolexamens (SE) en eventueel een praktijkexamen.

Slagen voor het Centraal Examen

Als de normeringsterm is vastgesteld, worden de cijfers van het Centraal Examen bekendgemaakt. De normeringsterm is een getal dat bepaalt hoe streng het examen wordt nagekeken.

Zodra de cijfers van het Centraal Examen bekend zijn gemaakt, kunnen de eindcijfers worden berekend. Het eindcijfer is vaak het gemiddelde van de schoolexamens en de centraal examens. Het gemiddelde van de CE-cijfers moet minimaal een 5,5 zijn om te slagen. Daarnaast zijn er nog extra eisen waaraan de examenkandidaat moet voldoen om te slagen.

Zodra de cijfers en het gemiddelde berekend zijn, is bekend of je kind geslaagd is, gezakt is of nog een herkansing moet maken. De directeur of mentor geeft de cijfers en de uitslag door aan je kind.

Herkansing van het Centraal Examen

Een examenkandidaat heeft recht om een centraal examen te herkansen. Meestal maken leerlingen gebruik van dit recht als zij één onvoldoende te veel hebben en zonder herkansing zakken voor het eindexamen.

Er zijn echter ook leerlingen die sowieso geslaagd zijn, maar voor een bepaald vak een hoger cijfer willen behalen. De kandidaat mag zelf kiezen welk vak hij herkanst. Het hoogste cijfer telt. Als het cijfer van de herkansing lager is, dan telt dus het cijfer uit het eerste tijdvak.

Gezakt voor het eindexamen

Als je kind gezakt is, moet het examenjaar opnieuw worden gedaan. Dit kan op twee manieren:

Je kind doet het schooljaar over en legt alle eindexamens opnieuw af. Of je kind gaat naar het volwassenenonderwijs (vavo) en legt alleen examen af in de vakken waarvoor hij een onvoldoende heeft gehaald. Leerlingen die jonger dan achttien jaar zijn, moeten in overleg met de middelbare school bespreken of dit voor hen mogelijk is.

Wat is het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)?

In het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) staat hoe de school de schoolexamens afneemt en wat je kind per vak moet kennen en kunnen om de schoolexamens af te ronden. Scholen moeten het PTA in het examenjaar vóór 1 oktober vaststellen en opsturen naar de Inspectie van het Onderwijs. Daarnaast moet het PTA aan je kind worden verstrekt.

Wat staat er in het programma van toetsing en afsluiting?

In het Programma van Toetsing en Afsluiting staat onder andere:

- Welke stof je kind moet leren voor het schoolexamen
- Wanneer de schoolexamens zijn
- Hoe de cijfers worden berekend
- De werkwijze van herkansingen

Instemmingsrecht medezeggenschapsraad

De medezeggenschapsraad (MR) van de school moet met het PTA instemmen. Dit is vooral relevant als er wijzigingen in het PTA worden doorgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan een nieuwe werkwijze voor herkansingen, die invloed heeft op de slagingskansen van een leerling.

Afronden PTA noodzakelijk voor deelname aan het Centraal Examen

Een school mag een leerling uitsluiten van de centraal examens als de schoolexamens, en daarmee het PTA, nog niet zijn afgerond vóór de start van de centraal examens. Alleen bij een goede reden, zoals ziekte, mag de school toestaan dat het PTA na de start van de centraal examens wordt afgemaakt.

Welke hulpmiddelen mag je kind meenemen naar het Centraal Examen?

Doet je kind Centraal Examen vmbo, havo of vwo? Dan mag het hier vaste hulpmiddelen mee naartoe nemen. Je kind mag deze spullen niet uitlenen aan anderen.

Basispakket hulpmiddelen

- Schrijfmateriaal (ook millimeterpapier)
- Tekenpotlood
- Blauw en rood kleurpotlood
- Lijntool met millimeters
- Passer
- Nietmachine
- Geometrische driehoek
- Gum
- Rekenmachine
- Computer als schrijfgerei

Daarnaast zijn kleine hulpmiddelen toegestaan, zoals puntenslijper, markeerstift of leeslijnaal. Maar materialen die inhoudelijke hulp geven, zoals een spellingkaart, zijn verboden.

Woordenboeken

Bij alle schriftelijke examens mag je kind een verklarend woordenboek Nederlands gebruiken. Dit geldt voor vmbo, havo en vwo. In plaats daarvan mag je ook een woordenboek Nederlands–thuis taal meenemen, bijvoorbeeld Pools–Nederlands.

Bij examens in moderne, vreemde talen mag je woordenboeken gebruiken naar en van de taal van het examen, zoals Frans–Nederlands of Nederlands–Frans. Voor Engels kan de school toestemming geven voor een Engels–Engels woordenboek, naast een tweetalig woordenboek.

Bij examens met schrijfvaardigheid mag je ook een woordenboek thuis taal–doeltaal gebruiken, als dat handiger is.

Latijn en Grieks

Bij de klassieke talen Latijn en Grieks is een woordenboek toegestaan. Daarnaast mogen kandidaten een grammaticaoverzicht (in het woordenboek of los) zonder voorbeeldzinnen en een alfabetische werkwoordenlijst meenemen.

Je mag geen woordenboek gebruiken dat speciaal over de schrijver gaat, van wie de tekst komt die je moet vertalen.

Rekenmachine

Examenkandidaten op het vmbo mogen een normale rekenmachine gebruiken voor de vakken wiskunde, natuur- en scheikunde en een paar technische vakken.

Examenkandidaten op het havo en vwo mogen een grafische rekenmachine gebruiken, onder andere voor de vakken wiskunde en natuurkunde.

Soms extra hulpmiddelen toegestaan

De schooldirecteur kan extra hulpmiddelen toestaan voor leerlingen met een beperking, als dit past binnen de examenregels. Dit kan nodig zijn bij leerlingen die slechtziend, doof of kleurenblind zijn. Ook leerlingen met dyslexie of dyscalculie kunnen in sommige gevallen aanpassingen krijgen tijdens het examen.

Welke aanpassingen bij het eindexamen zijn mogelijk?

Leerlingen met een beperking, stoornis of handicap kunnen een aanpassing van het eindexamen aanvragen. Vaak is hiervoor een verklaring van een deskundige nodig, bijvoorbeeld bij dyslexie of AD(H)D. De examenstof en exameneisen zijn voor iedereen gelijk. Alleen de manier waarop het examen wordt afgenomen kan aangepast worden.

Gelijke kansen

Volgens artikel 1 uit de Grondwet moeten scholen gelijke kansen geven aan alle leerlingen. Soms betekent dit dat een leerling een aangepast examen krijgt. Dit lijkt misschien 'ongelijk behandelen', maar het doel is juist dat alle leerlingen op een eerlijke manier examen kunnen doen.

Omdat de wet niet precies omschrijft wie recht heeft op welke aanpassing, geeft het College voor Toetsen en Examens (CvTE) elk jaar een brochure uit. Daarin staat welke hulpmiddelen zijn toegestaan en welke mogelijkheden scholen hebben.

Mogelijke aanpassingen

Aanpassingen verschillen per situatie:

- Leerlingen met een beperking (zoals dyslexie, dyscalculie, AD(H)D of een lichamelijke beperking): extra tijd, een rustige ruimte, of hulpmiddelen zoals vergrootglas, laptop of koptelefoon
- Leerlingen met een taalachterstand: gebruik van een tolk, vertaalprogramma of examen in een eenvoudigere taal
- Hoogbegaafde leerlingen: versneld examen of meer uitdagende vragen
- Leerlingen met persoonlijke omstandigheden (bijvoorbeeld ziekte of overlijden in de familie): uitstel of een aangepast examenmoment

Deskundigenverklaring

Meestal is voor een aanpassing van het examen een verklaring van een psycholoog of orthopedagoog nodig. Vaak is die al eerder opgesteld, bijvoorbeeld bij een diagnose dyslexie. Soms is geen verklaring nodig, zoals bij een duidelijk zichtbare beperking (blind of doof).

Geen andere examenstof

De inhoud van het examen verandert nooit. De aanpassing gaat alleen over de manier van afnemen, zoals extra tijd of grotere letters.

Hoe vraag je een aanpassing van het eindexamen aan?

Heeft jouw kind een beperking, stoornis of handicap? Dan vraagt het zelf een aanpassing van het eindexamen aan bij de mentor of zorgcoördinator.

Vaak is het al duidelijk welke aanpassingen nodig zijn. Als jouw kind bijvoorbeeld extra tijd of hulpmiddelen nodig heeft bij toetsen, heeft het dit meestal al eerder gekregen. Vaak is er ook een verklaring van een deskundige beschikbaar.

Vraag de aanpassing aan vóór 1 november

De directeur of rector beslist of de aanpassing wordt toegestaan. Daarna meldt de school de aanpassing bij de Onderwijsinspectie. Bij twijfel over de aanpassing kan de school of jouw kind advies vragen aan de Onderwijsinspectie.

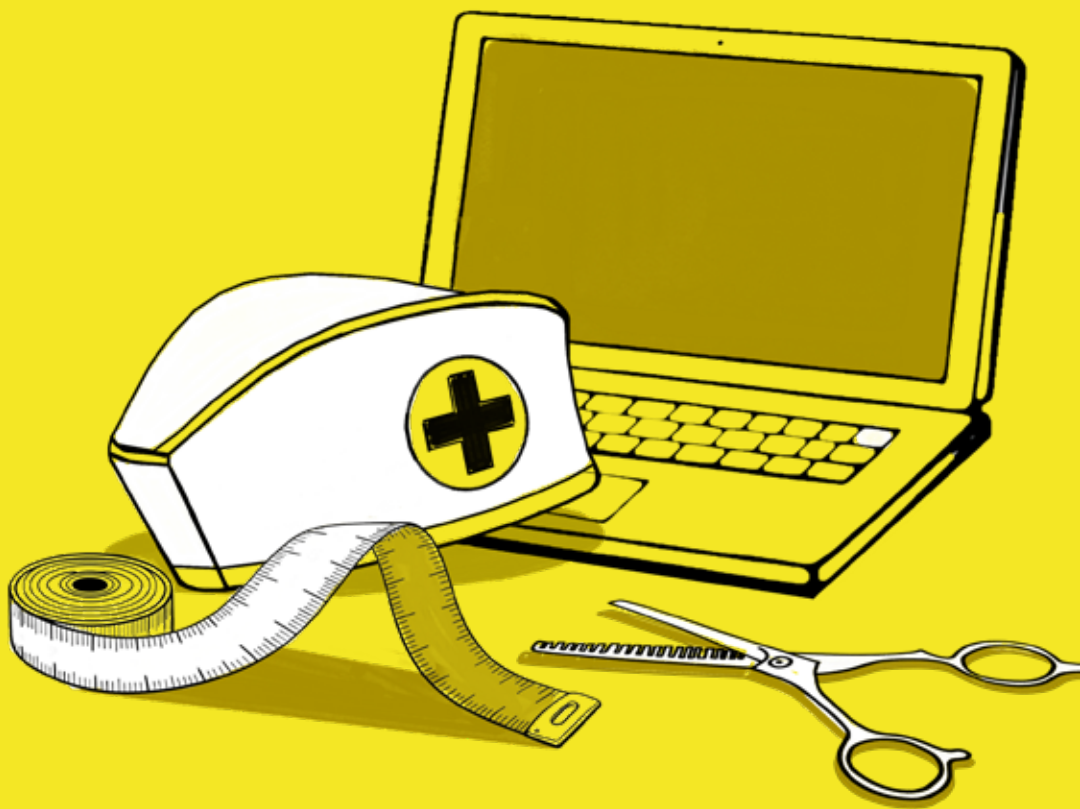
Je kind vraagt de aanpassing het beste aan in het examenjaar, vóór 1 november. Dat is namelijk de uiterlijke datum waarop de school aan de Onderwijsinspectie doorgeeft hoeveel leerlingen van de school dat jaar het Centraal Examen doen.

Heb je toestemming voor een aanpassing bij het eindexamen? Vraag dan altijd om een schriftelijke bevestiging daarvan, zodat er later geen misverstanden ontstaan.

Stappenplan Volg voor een aanpassing van het eindexamen de volgende stappen:

Overstap vmbo naar mbo

Van vmbo naar mbo: welk niveau kan je kind doen?

Het mbo heeft vier niveaus. Welk niveau je kind kiest, hangt af van het behaalde vmbo-diploma en wat je kind later wil worden.

Entreeopleiding (niveau 1)

Niveau 1 is de entreeopleiding en duurt een jaar. Als je kind geen vooropleiding of diploma heeft, kan het hiermee starten. Er geldt een minimumleeftijd van zestien jaar. De entreeopleiding bereidt je kind voor op de arbeidsmarkt, met name voor assisterend werk. Maar je kind kan daarna ook doorstromen naar een mbo niveau 2 opleiding.

Basisberoepsopleiding (niveau 2)

Niveau 2 is de basisberoepsopleiding. Je kind wordt voorbereid om vooral uitvoerende werkzaamheden te doen. Bijvoorbeeld: autotechnicus, kapper, meubelmaker of monteur. De opleiding duurt soms 1 jaar en soms 2 jaar. Je kind heeft minimaal een diploma vmbo-b of een afgeronde entreeopleiding nodig om een opleiding op dit niveau te starten.

Vakopleiding (niveau 3)

Niveau 3 is de vakopleiding. Je kind leert meer zelfstandig taken uit te voeren. Het gaat om beroepen als verzorgende of monteur. De opleiding duurt soms 2 jaar en soms 3 jaar. Er is minimaal een diploma vmbo-k, mbo niveau 2 of een overgangsbewijs van havo 3 naar havo 4 nodig om een opleiding op dit niveau te starten.

Middenkaderopleiding (niveau 4)

Niveau 4 is de middenkaderopleiding. Je kind leert volledig zelfstandig werkzaamheden uit te voeren. Het gaat om beroepen als filiaalbeheerder en activiteitenbegeleider. Als je kind deze opleiding afrondt, kan het ook doorstromen naar het hbo (hoger beroepsonderwijs). Een mbo niveau 4 opleiding duurt in principe drie jaar. Er is minimaal een diploma vmbo-k, mbo niveau 3 of een overgangsbewijs van havo 3 naar havo 4 nodig om te starten.

Wat is het verschil tussen BOL en BBL?

Op het mbo kiest je kind uit twee leerwegen: BOL of BBL. Een BOL-opleiding (beroepsopleidende leerweg) is theoretischer: je kind gaat meer uren naar school. Een BBL-opleiding (beroepsbegeleidende leerweg) is juist praktischer: je kind gaat meer uren werken.

De beroepsopleidende leerweg (BOL)

Je kind kan ervoor kiezen om een BOL-opleiding te volgen. Bij een BOL-opleiding krijgt je kind veel theorie op school en opdrachten worden soms thuis gemaakt. Daarnaast volgt je kind een stage om praktijkervaring op te doen.

Studenten die een BOL-opleiding volgen gaan vijf dagen per week naar school en kunnen daarvoor gratis reizen met een studenten OV-chipkaart. Vanaf achttien jaar heeft je kind ook recht op studiefinanciering.

De beroepsbegeleidende leerweg (BBL)

Je kind kan er ook voor kiezen om een BBL-opleiding te volgen. Voor deze leerroute moet het minimaal zestien jaar oud zijn. In de BBL werkt je kind vooral, en gaat het één of twee dagen per week naar school. Op deze manier leert het voornamelijk in de praktijk: door zelf te doen en te ervaren.

Studenten die een BBL-opleiding volgen, krijgen geen studiefinanciering omdat zij een salaris krijgen. Ook krijgen zij geen studenten OV-chipkaart, maar meestal ontvangen zij wel een reisvergoeding van hun werkgever.

Hoe maakt je kind een studiekeuze?

Als je kind een mbo-opleiding wil volgen, zijn er veel mogelijkheden om uit te kiezen. Per niveau kan je kind kiezen uit verschillende scholen en locaties waar een opleiding wordt aangeboden. Niet iedere school biedt echter alle opleidingen aan. In Amsterdam is het ROC van Amsterdam de bekendste instelling, met een ruim en gevarieerd aanbod.

Studiekeuzetest

Je kind kan gesprekken over studiekeuze voeren met de decaan van de middelbare school. Tijdens deze gesprekken kan bovendien worden bepaald of een BOL- of BBL-opleiding het beste past.

Een studiekeuzetest helpt je kind om beter zicht te krijgen in wat het leuk vindt en waar zijn of haar interesses liggen. Zo ontdekt je kind welke opleidingen goed passen en welke beroepen je daarmee kunt uitoefenen. Via de website kiesmbo.nl kan je kind gratis en snel zo'n test invullen.

Open dagen

Je kind kan open dagen van opleidingen bezoeken om meer informatie te krijgen over de school en opleidingen. Tijdens zo'n dag is er gelegenheid om met docenten en studenten in gesprek te gaan. Je kind kan dan vragen stellen over toelatingseisen, lessen en vakken. Ook is het een goed moment om te informeren naar de arbeidskansen.

Praat met de omgeving

Mensen in de directe omgeving van je kind kennen hem of haar vaak goed. Zij kunnen helpen inzicht te krijgen in de talenten van je kind en adviseren over opleidingen of beroepen die daarbij aansluiten. Denk bijvoorbeeld aan gesprekken met familieleden, vrienden of docenten van de middelbare school. Hun advies kan richting geven, maar de uiteindelijke keuze ligt bij je kind.

Hoe werkt de aanmelding voor een mbo-opleiding?

Als je kind zich vóór 1 april aanmeldt voor een mbo-opleiding, heeft het in principe recht op toelating. Het mag dan starten met de opleiding van zijn keuze. Aanmelden doe je bij de school waar je kind de opleiding wil volgen. De procedure staat op de website van de betreffende instelling.

Deelnemen aan verplichte intake-activiteiten

Een intake-activiteit is bedoeld om te kijken of de opleiding echt bij je kind past en of de verwachtingen van je kind over de opleiding kloppen. Elke school bepaalt zelf welke activiteiten bij de intake horen. Dat kan bijvoorbeeld een kennismakingsgesprek zijn of een proefles.

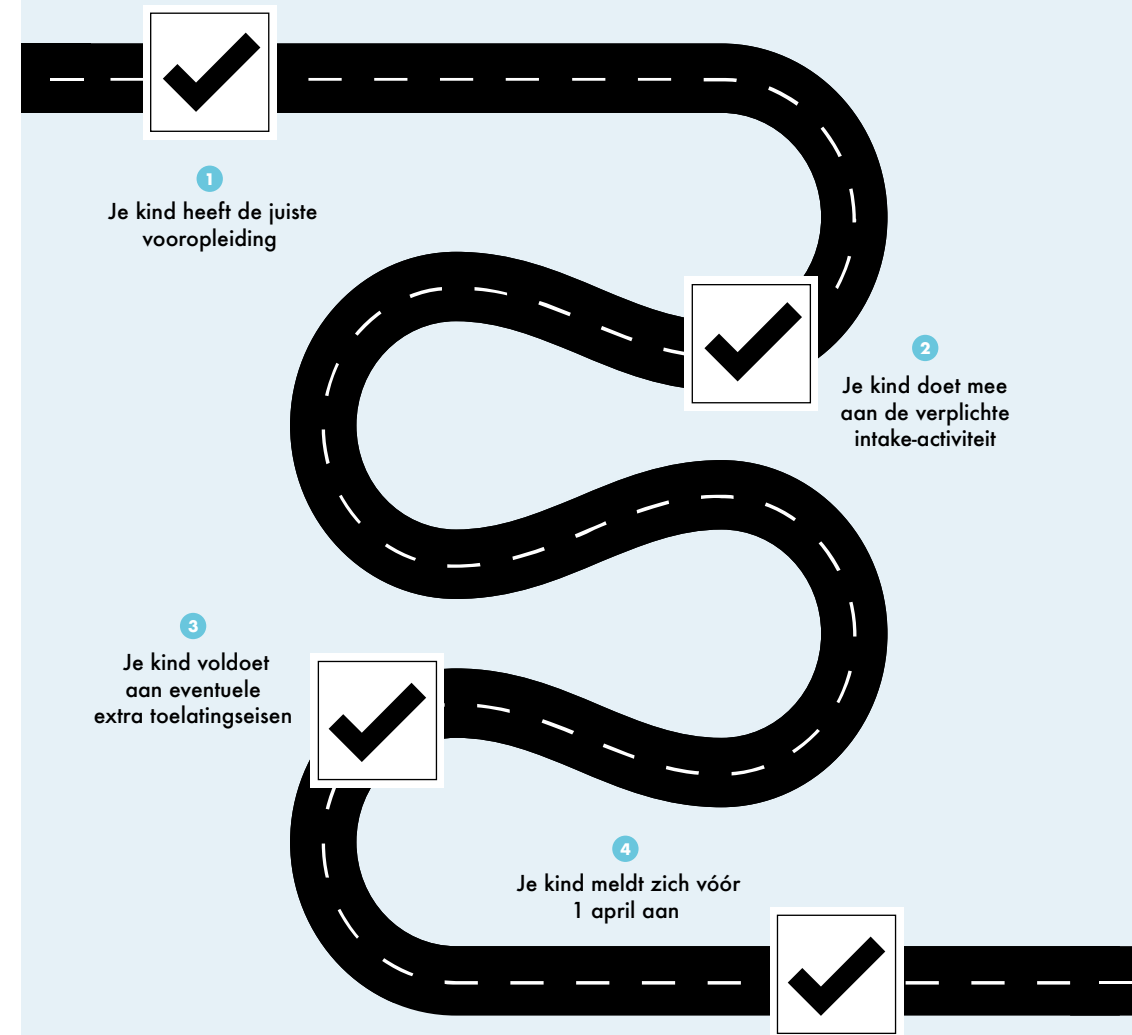
Recht op studiekeuzeadvies

Als je kind zich vóór 1 april aanmeldt voor een studie en meedoet met de verplichte intake-activiteiten, heeft je kind recht op een schriftelijk studiekeuzeadvies. Hierin staat of de gekozen opleiding bij je kind past of dat een andere keuze verstandiger is. Het advies is niet bindend. Dat betekent dat je kind zelf beslist of hij het advies opvolgt of niet.

Aanmelden na 1 april

Als je kind zich na 1 april aanmeldt voor een mbo-opleiding, vervalt het recht op toelating en mag de mbo-instelling je kind weigeren. Ook mag de opleiding dan selecteren op bijvoorbeeld cijfers of een motivatiebrief. Als je kind in aanmerking wil komen voor het toelatingsrecht, is aanmelden vóór 1 april dus noodzakelijk.

Aanmelden Recht op toelating

Als je kind zich na 1 april aanmeldt voor een mbo-opleiding, vervalt het recht op toelating en mag de mbo-instelling je kind weigeren.

Hoe werkt de toelating tot een mbo-opleiding?

Je kind kan toegelaten worden tot een mbo-opleiding als het zich vóór 1 april aanmeldt, in het bezit is van het juiste diploma of overgangsbewijs en heeft meegedaan aan de verplichte intake-activiteiten.

Extra toelatingseisen

Sommige opleidingen hebben extra toelatingseisen. Zo moet er voor een sportopleiding vaak een sporttest gedaan worden, waarbij fysieke en motorische vaardigheden worden getest. Als een opleiding extra eisen stelt, moet dit wel duidelijk staan aangegeven. Bijvoorbeeld op de website van de opleiding.

Numerus fixus opleiding

Soms heeft een opleiding een beperkt aantal plaatsen (numerus fixus). De meeste mbo-instellingen plaatsen studenten in dit geval op volgorde van aanmelding. Dit betekent dat zelfs studenten die zich vóór 1 april hebben aangemeld voor een opleiding, wegens gebrek aan plaats geweigerd kunnen worden.

Daarom is het advies: meld aan zodra je kind een studiekeuze heeft gemaakt. Hoe eerder je kind zich aanmeldt, hoe groter de kans dat er plek is.

Een opleiding mag niet weigeren vanwege een beperking

Een mbo-opleiding mag je kind niet weigeren omdat het een beperking, stoornis of chronische aandoening heeft. Wel kan de opleiding het advies geven om een andere studie te gaan doen. Maar je kind is niet verplicht om het advies op te volgen. Als je kind aan de diplomavooraanvragen voldoet en toch geweigerd wordt wegens een beperking, kan er bezwaar worden gemaakt.

**Meld je kind aan zodra het een studiekeuze heeft gemaakt.
Hoe eerder je kind zich aanmeldt, hoe groter de kans dat er plek is.**

Wat kost een mbo-opleiding?

Studenten onder de achttien jaar hoeven geen lesgeld te betalen voor een mbo-opleiding. Ze betalen alleen de kosten voor spullen die zij zelf moeten aanschaffen. Welke dit zijn, hangt af van de opleiding. Studenten ouder dan achttien jaar betalen wel lesgeld.

Basisuitrusting

De mbo-opleiding zorgt ervoor dat alle benodigde spullen voor het onderwijs, examens en het behalen van een diploma beschikbaar zijn. Dit noemen ze de 'basisuitrusting'. Je kind mag als student tijdens de lessen en examens gebruikmaken van deze spullen. Andere voorbeelden van spullen die de school betaalt:

- Schoolpas / collegepas
- Intake- en toelatingstoetsen
- Studiehandleidingen
- Softwarelicenties voor algemene programma's
- Toetsen, examens, herkansingen, diploma-uitreiking
- Gebruik van de mediatheek
- Machines, gereedschap, instrumenten en computers
- Materialen voor de lessen zoals hout, metaal, papier en stoffen

Zelf aanschaffen

Onderwijsbenodigdheden die nodig zijn om lessen voor te bereiden, moet je kind zelf aanschaffen. Voorbeelden hiervan zijn boeken, schriften, mappen of werkkleding. Je kind moet dit zelf betalen. Soms vraagt een opleiding ook om een vrijwillige bijdrage voor spullen die je kan aanschaffen via de school.

Wat als je de kosten voor leermiddelen niet kan betalen?

Als je kind onder de achttien jaar is, een BOL-opleiding volgt en de kosten niet kan betalen, kan er navraag worden gedaan bij de mentor of opleidingsmanager. Scholen hebben namelijk een reglement waarin staat of je kind in aanmerking komt voor hulp vanuit een fonds. Dan kan je kind bijvoorbeeld spullen lenen of een bijdrage krijgen om de kosten te dekken.

Studiefinanciering

Zodra je kind achttien jaar is en een BOL-opleiding volgt, kan er studiefinanciering of een lening worden aangevraagd bij DUO. Studiefinanciering in het mbo bestaat uit een basisbeurs, een aanvullende beurs en een Studenten OV-chipkaart.

Overstap van mbo naar hbo

De overstap van het mbo naar het hbo

Heeft jouw kind zijn mbo 4-diploma behaald? Dan mag het naar het hbo. Op het hbo ligt het tempo hoger en werkt je kind zelfstandiger. Bereid je kind daarom goed voor op deze overstap. Heeft je kind vragen of loopt het tegen problemen aan tijdens zijn studie? Dan is het verstandig als hij tijdig aan de bel trekt bij zijn studiebegeleider, studieadviseur of studentendecaan.

Introductiedagen of een summer school

De meeste opleidingen organiseren introductiedagen of een summer school voor aankomende studenten. Je kind kan zich hiervoor opgeven. Zo leert hij nieuwe klasgenoten kennen en maakt hij kennis met de opleiding en de school. Zo voelt je kind zich sneller thuis.

Is jouw kind de eerste in de familie die een hbo-opleiding gaat doen? Dan is deze stap soms extra spannend. Je kind moet vaak van alles zelf uitzoeken en het weet niet altijd bij wie hij terecht kan met vragen.

Sommige opleidingen organiseren daarom speciaal voor eerstegeneratiestudenten introductieprogramma's. Hier ontmoet je kind andere studenten die ook de eerste in hun familie zijn die een hbo-opleiding gaan doen. Zo kunnen zij samen hun weg vinden.

Studiebegeleider: eerste aanspreekpunt

In het eerste jaar krijgt je kind meestal een studiebegeleider. Dit is een docent die jouw kind helpt met zijn studie en persoonlijke ontwikkeling. Als je kind problemen heeft met zijn studievoortgang, is dit zijn eerste aanspreekpunt. De studiebegeleider van jouw kind kan hem ook doorverwijzen naar andere professionals, zoals een studieadviseur of studentendecaan.

Studieadviseur: samen kijken naar wat past

De studieadviseur helpt je kind met het maken van een studieplanning, het kiezen van een richting en het omgaan met lastige situaties. Heeft je kind moeite met de overstap of twijfelt hij over de opleiding? De studieadviseur denkt met je kind mee.

Studentendecaan: alles blijft vertrouwelijk

De studentendecaan is er voor persoonlijke en vertrouwelijke gesprekken. Heeft je kind problemen met geld, stress of een lastige thuissituatie? Of dreigt een negatief studieadvies (BSA)? De decaan helpt je kind zoeken naar oplossingen, en alles wat ze bespreken blijft privé.

Studiekeuze

Met een mbo niveau 4-, havo- of vwo-diploma kan jouw kind een hbo-opleiding volgen aan een hogeschool. De keuze uit opleidingen en onderwijsinstellingen is groot. Daarom is het verstandig als je kind zich tijdig verdiept in het studieaanbod zodat het de juiste studiekeuze maakt.

Twee soorten hbo-opleidingen

Je kind kan kiezen uit twee soorten opleidingen:

- Hbo-bachelor: een studie van vier jaar
- Associate degree: een praktijkgerichte opleiding van twee jaar

Voor een eerste, brede oriëntatie kan je kind verschillende websites raadplegen die praktische en inhoudelijke informatie geven over verschillende hbo-opleidingen. Daarnaast kan het een aantal online studiekeuzetests maken. Vervolgens besluit je kind bij welke opleidingen hij langs wil gaan op een open dag.

Studeren op het hbo: wat kun je verwachten?

Studeren op het hbo is niet altijd makkelijk: het tempo ligt hoger en je kind moet zelfstandiger werken. Ongeveer de helft van de mbo-studenten haalt binnen vijf jaar een hbo-bachelor.

Doorstromen naar de universiteit

Met een hbo-propedeuse kan je kind doorstromen naar een bacheloropleiding aan de universiteit. En met een hbo-bachelor kan het doorstromen naar een masteropleiding. Maar vaak moet je kind dan wel eerst een schakelprogramma volgen van een jaar.

Toelatingseisen hbo

Hbo-opleidingen mogen geen extra eisen stellen aan mbo-studenten die willen doorstromen, zoals een minimaal cijfer. Wel mogen hbo-opleidingen opleidings specifieke toelatingseisen hanteren. Zo kan het zijn dat je kind een toelatingstoets moet maken en/of een opfriscursus moet volgen.

Toelatingstoets

Wil je kind een hbo-opleiding gaan doen, maar heeft het een mbo-opleiding in een heel andere richting gevolgd? Dan kan de hogeschool je kind vragen om een toelatingstoets te maken, zodat het kan laten zien dat het de basisstof begrijpt. Slaagt je kind voor deze toets? Dan kan het toch met de opleiding starten.

Veel hogescholen bieden cursussen aan waarmee je kind zich kan voorbereiden op deze toets. Zo kan het zijn kennis opfrissen of bijspijkeren.

Extra eisen bij sommige opleidingen

Voor sommige opleidingen gelden extra toelatingseisen. Denk bijvoorbeeld aan de kunstacademie, waar je kind vaak een portfolio moet laten zien. Of een opleiding voor lichamelijke opvoeding (sportdocent), waarbij het meestal een conditietest krijgt. Met deze tests bepaalt de school of je kind geschikt is voor de opleiding.

Geen diploma, maar wel 21 jaar of ouder?

Is je kind 21 jaar of ouder, maar heeft het geen diploma waarmee het naar het hbo kan? Dan mag hij de 21+ toets maken. Dit is een speciale toets die laat zien of je kind het niveau en de specifieke studie van het hbo aankan. Slaagt je kind voor deze toets? Dan kan het alsnog beginnen met de opleiding.

Aanmelden hbo

Wil je kind een hbo-opleiding doen? Dan moet het zich vóór 1 mei aanmelden via Studielink. Dat is een website waar het zijn inschrijving voor een opleiding regelt. Als je kind zich op tijd aanmeldt, heeft het recht op een studiekeuzecheck. Een opleiding kan een studiekeuzecheck ook verplicht stellen.

Wat is een studiekeuzecheck?

De studiekeuzecheck is bedoeld om te kijken of de opleiding goed bij je kind past. Dit kan bijvoorbeeld een gesprek zijn, een vragenlijst of een proefles. De opleiding laat jouw kind daarna weten of ze denkt dat de studie bij hem past. Ook jouw kind kan dan beter bepalen of het door wil gaan met de aanmelding.

Een hogeschool kan jouw kind ook verplichten om een studiekeuzecheck te doen. Als je kind niet meedoet aan de check, mag het bij sommige opleidingen niet starten met de studie.

Bij opleidingen met numerus fixus (beperkt aantal plekken) moet je kind zich aanmelden vóór 15 januari. Bij te veel aanmeldingen volgt een selectie.

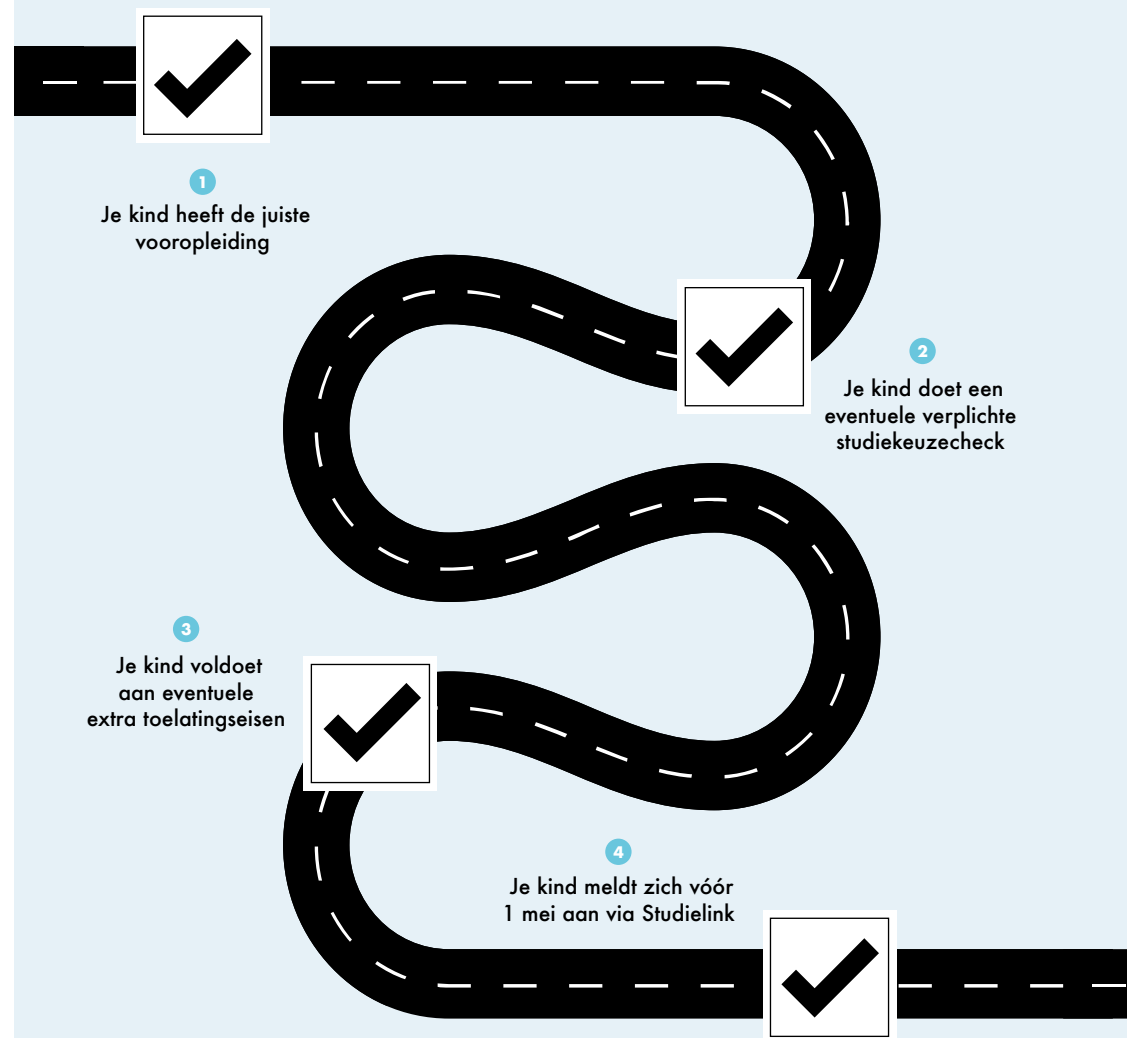
Meerdere opleidingen?

Je kind mag zich voor meerdere opleidingen aanmelden. Maar dat is niet verplicht. Je kind hoeft zich dus niet voor de zekerheid aan te melden bij meerdere opleidingen. Als je kind na de studiekeuzecheck toch liever iets anders wil studeren, mag het nog van opleiding wisselen. Maar dit kan alleen als je kind zich op tijd heeft aangemeld.

Te laat aanmelden

Meldt je kind zich na 1 mei aan voor een opleiding? Dan mag de hogeschool hem weigeren. Zorg er dus voor dat je kind vóór 1 mei zijn inschrijving via Studielink heeft geregeld. Zo voorkom je teleurstellingen en weet je kind zeker dat het mag meedoen aan de studiekeuzecheck.

Aanmelden Recht op toelating

Meldt je kind zich na 1 mei aan voor een opleiding?
Dan mag de hogeschool hem weigeren.

Wat kost een hbo-opleiding?

Als je kind een hbo-opleiding gaat volgen, moet hij jaarlijks collegegeld betalen. Daarnaast moet je kind boeken aanschaffen en soms heeft hij te maken met aanvullende kosten voor specifieke opleidingen. Denk bijvoorbeeld aan de aanschaf van medische instrumenten voor de opleidingen Verpleegkunde en Fysiotherapie. In de meeste gevallen komt je kind in aanmerking voor studiefinanciering, zoals een basisbeurs. In sommige gevallen heeft je kind ook recht op een aanvullende beurs.

Collegegeld

De overheid bepaalt jaarlijks de hoogte van het wettelijk collegegeld. De bedragen staan op de website van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). De tarieven worden ieder jaar iets verhoogd. In sommige gevallen betaalt je kind in plaats van het wettelijke collegegeld, instellingsgeld. Dit bedrag is meestal veel hoger. Vraag dit na bij de opleiding.

Studiefinanciering

Studiefinanciering bestaat uit:

- Basisbeurs
- Aanvullende beurs
- Studenten OV-chipkaart
- Lening met rente
- Collegegeldkrediet

Je kind kiest zelf welke onderdelen het aanvraagt.

Gaat je kind studeren aan een hogeschool of universiteit? Dan krijgt hij studiefinanciering vanaf het moment dat hij begint met studeren. Ook als je kind nog geen achttien is. DUO betaalt maandelijks uit, aan het einde van de maand. Ook in de zomervakantie.

Basisbeurs

De hoogte van de basisbeurs is afhankelijk van de woonsituatie van je kind. Als hij uitwonend is, is de beurs hoger dan wanneer hij nog thuis woont.

Voor mbo niveau 3 en 4, hbo en universitaire opleidingen is de basisbeurs een 'prestatiebeurs'. Deze wordt omgezet in een gift als je kind binnen tien jaar zijn diploma behaalt. Lukt dit niet, dan moet hij het totale bedrag met rente terugbetalen.

Aanvullende beurs

Of je kind een aanvullende beurs krijgt, hangt af van jouw inkomen. Je kind hoeft de aanvullende beurs maar één keer aan te vragen. Daarna berekent DUO elk jaar automatisch of hij hier recht op heeft. Doet je kind mbo niveau 1 of 2? Dan is de aanvullende beurs een gift. Doet je kind mbo niveau 3 of 4, hbo of universiteit? Dan is de aanvullende beurs een prestatiebeurs.

Collegegeldkrediet

Krijgt je kind studiefinanciering? Dan kan hij extra geld lenen om zijn collegegeld te betalen. Dit heet het collegegeldkrediet. Hoeveel je kind kan lenen, hangt af van het soort collegegeld dat hij betaalt:

- Betaalt je kind wettelijk collegegeld? Dan kan hij elke maand 1/12 van dat bedrag lenen
- Betaalt je kind instellingscollegegeld? Dan kan hij meer lenen per maand. Hoeveel dat is, hangt af van hoe hoog het collegegeld is

Passend onderwijs

Wat is passend onderwijs?

Passend onderwijs is de manier waarop onderwijs is georganiseerd voor kinderen die hulp op school nodig hebben. Passend onderwijs wordt georganiseerd op de scholen zelf in Nederland. Zowel op reguliere scholen, speciale scholen als praktijkscholen. In Amsterdam werken scholen samen om het onderwijs goed passend te maken.

Doel van passend onderwijs

Het doel van passend onderwijs is dat ieder kind een plek krijgt op een school die bij hem of haar past. Als je kind ondersteuning nodig heeft, kan je kind dit krijgen op de school. Daarmee is het doel om te voorkomen dat leerlingen thuis komen te zitten of niet op het juiste niveau onderwijs krijgen.

Samenwerkingsverband

Om de hulp op school goed te organiseren, werken scholen in een regio of stad samen. Dat doen ze in een samenwerkingsverband. Bij een samenwerkingsverband zijn alle scholen in de regio aangesloten.

In Amsterdam heb je het samenwerkingsverband Amsterdam-Diemen voor primair onderwijs, en het samenwerkingsverband Amsterdam-Diemen voor voortgezet onderwijs. De scholen in het samenwerkingsverband maken afspraken over de hulp op scholen, de verwijzingen naar speciaal onderwijs en de verdeling van het geld.

Wat is de zorgplicht passend onderwijs?

Alle scholen hebben een zorgplicht. Dit betekent dat een school verplicht is om te onderzoeken of en welke ondersteuning je kind nodig heeft. Ook moet school zich inspannen om deze ondersteuning te bieden. Dit kan met interne en externe ondersteuning. Kan een school geen passende ondersteuning organiseren? Dan is zij verplicht om een andere passende plek te vinden voor jouw kind. Dit kan een reguliere school zijn, maar ook een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Basisondersteuning

In Amsterdam zijn alle scholen verplicht om basisondersteuning te bieden. Dit hebben zij met elkaar afgesproken. Onder de basisondersteuning valt onder andere hulp bij dyslexie, dyscalculie en concentratieproblemen. Ook kun je denken aan ondersteuning bij hoogbegaafdheid en hulp bij faalangst.

Extra ondersteuning

Heeft je kind meer uitgebreide of gespecialiseerde hulp nodig dan de basisondersteuning? Dan kan de school ook extra ondersteuning bieden. Welke extra hulp de school biedt, verschilt per school. De school hoeft het niet alleen te doen. De hulp kan ook geboden worden door organisaties buiten de school. In de schoolgids staat welke extra ondersteuning een school biedt.

Ontwikkelingsperspectief

Als je kind extra ondersteuning nodig heeft, wordt er een individueel plan gemaakt. Dit plan heet het ontwikkelingsperspectief, ook wel het OPP genoemd. In dit plan staat wat je kind op lange termijn kan bereiken. Zoals een bepaald schoolniveau of uitstroom naar werk/dagbesteding. Er worden doelen opgesteld en afspraken gemaakt hoe deze doelen worden bereikt met de ondersteuning.

De school gaat samen met jou en je kind in gesprek over het plan. Over de ondersteuning die in het plan staat, moeten jij en de school het samen eens worden. Je hebt hier instemmingsrecht op. Ook aan je kind wordt gevraagd wat hij of zij van het plan vindt. Dat heet het hoorrecht. Op die manier werken jij, je kind en de school samen aan de beste kansen voor de ontwikkeling van je kind.

Wat is speciaal basisonderwijs?

Het speciaal basisonderwijs (sbo) biedt onderwijs aan leerlingen die zich op het reguliere onderwijs niet optimaal ontwikkelen. Het gaat om leerlingen met lichte problematiek. Denk hierbij aan problemen met concentratie of gedrag.

Hoe ziet het speciaal basisonderwijs eruit?

In het speciaal basisonderwijs zijn de klassen kleiner. Daardoor heeft de leerkracht meer persoonlijke aandacht voor de leerlingen en is het vaak minder druk. Ook is er extra ondersteuning om de onderwijsdoelen te bereiken.

In Amsterdam gaat ongeveer één op de vijftig kinderen naar het speciaal basisonderwijs. Het doel is dat zoveel mogelijk leerlingen na groep 8 naar een reguliere middelbare school gaan.

Wat leer je het op speciaal basisonderwijs?

In het sbo leren leerlingen hetzelfde als op een reguliere basisschool. Dezelfde kerndoelen zijn van toepassing. Deze kerndoelen beschrijven in grote lijnen wat scholen leerlingen tot en met groep 8 moeten aanbieden. Ook maken leerlingen in het sbo in groep 8 de doorstroomtoets.

Verschillende sbo-scholen

Amsterdam heeft meerdere sbo-scholen. Net als de reguliere basisscholen, verschillen zij van elkaar. Bijvoorbeeld in de manier van lesgeven en de methoden die zij gebruiken. Ook kunnen de scholen verschillende onderwijsconcepten hebben.

Wat is speciaal onderwijs?

Speciaal onderwijs (SO) is voor kinderen die veel hulp op school nodig hebben. De redenen waarom de leerlingen hulp nodig hebben zijn verschillend. Zo zijn er speciale scholen voor kinderen die bijvoorbeeld blind of slechtziend zijn, problemen met gedrag hebben of moeilijk kunnen leren.

Hoe ziet het speciaal onderwijs eruit?

De klassen in het speciaal onderwijs zijn kleiner dan op reguliere scholen. Er zijn gespecialiseerde leerkrachten. En op een speciale school krijgen leerlingen meer aandacht en ondersteuning dan in het reguliere onderwijs. Leerlingen kunnen hun hele schoolloopbaan op speciaal onderwijs zitten, of voor een bepaalde periode. Je hebt speciale scholen voor de basisschoolperiode en voor het voortgezet onderwijs.

Vier clusters

Het speciaal onderwijs is verdeeld in vier clusters:

- Cluster 1: voor blinde of slechtziende leerlingen (visueel gehandicapte leerlingen)
- Cluster 2: voor dove leerlingen, slechthorende leerlingen, leerlingen met ernstige spraakmoeilijkheden en leerlingen met communicatieve problemen
- Cluster 3: voor leerlingen met lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen, zeer moeilijk lerende leerlingen en langdurig zieke leerlingen
- Cluster 4: voor leerlingen met ernstige gedragsproblemen en/of psychiatrische problemen

Wat leer je het op speciaal onderwijs?

Je kind leert in het speciaal onderwijs zoveel mogelijk hetzelfde als in het regulier onderwijs. Het verschilt wel per type speciaal onderwijs. Er zijn voor het speciaal onderwijs doelen opgesteld voor wat de leerlingen aangeboden moeten krijgen. Dit zijn de kerndoelen. Daarnaast is er nog een aantal aangepaste doelen voor de verschillende clusters.

Is je kind doof? Dan leert de school je kind ook Nederlandse gebarentaal. Is je kind blind? Dan leert de school je kind bijvoorbeeld om zich zelfstandig te kunnen bewegen met een stok. Heeft je kind een verstandelijke beperking? Dan is er veel aandacht voor het aanleren van zelfredzaamheid.

Hoe werkt de toelating tot het speciaal (basis)onderwijs?

Soms is een school voor speciaal (basis)onderwijs een betere plek voor je kind. De basisschool heeft de plicht om eerst te onderzoeken welke ondersteuning je kind nodig heeft en hoe die kan worden geregeld. Lukt dat niet? Ook niet met extra hulp van binnen of buiten de school? Dan volgt een gesprek met jou als ouder. Samen bekijken jullie welke andere school beter past. Dat kan ook een school voor speciaal (basis)onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs (VSO) zijn.

Toelaatbaarheidsverklaring

Een school vraagt een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aan bij het samenwerkingsverband als de ondersteuning in het reguliere onderwijs niet voldoende is voor je kind. De school is verplicht om duidelijk te maken waarom ze de ondersteuning zelf niet kan bieden.

Soms vraagt een school een TLV aan bij de start van de schoolloopbaan van je kind, als al gelijk duidelijk is dat je kind het beste naar een speciale school kan. Maar vaak is dit pas gedurende de schoolloopbaan.

Ouders kunnen zelf geen TLV aanvragen.

Samenwerkingsverband

Deskundigen van het samenwerkingsverband beslissen of zij de TLV afgeven. Voordat zij dit doen, zullen zij eerst gesprekken voeren met de ouders en de school.

Als ouders het niet eens zijn met een TLV-aanvraag, zal het samenwerkingsverband extra kritisch kijken. Als het samenwerkingsverband besluit om een TLV af te geven, dan kunnen ouders hiertegen bezwaar maken als zij het niet eens zijn.

Leerlingenvervoer

Als je kind naar speciaal onderwijs gaat, is de school vaak verder weg dan een reguliere school. In sommige gevallen komt je kind dan in aanmerking voor leerlingenvervoer. Ook kinderen voor wie zelfstandig reizen moeilijk is vanwege een beperking, kunnen hiervoor in aanmerking komen. Je kunt een aanvraag bij de gemeente doen voor tegemoetkoming in de kosten van het vervoer.

Voor alle vragen
over onderwijs in
Amsterdam

Stel je vraag aan OCO!

Ouders, leerlingen en studenten kunnen gratis voor onafhankelijk advies over het onderwijs in Amsterdam terecht bij het adviespunt van OCO. Het adviespunt beantwoordt vragen over de voorschool (VVE), basisonderwijs (PO), voortgezet onderwijs (VO), middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en passend onderwijs.

Het adviespunt is op schooldagen bereikbaar van 10.00 tot 17.00 uur.

- 📞 **Telefoon: 020 330 63 20**
- 📱 **WhatsApp: 06 1600 4600**
- ✉️ **Email: info@ocoamsterdam.nl**
- 🌐 **www.ocoamsterdam.nl**

👉 Inloopspreekuur in OBA

Je kunt ook zonder afspraak langskomen voor een persoonlijk gesprek tijdens de inloopspreekuren van OCO in de OBA.

- **OBA Osdorppelein: dinsdagmiddag van 15:00 tot 17:00 uur**
- **OBA Bijlmerplein: donderdagmiddag van 15.00 tot 17.00 uur**

Tijdens schoolvakanties en feestdagen zijn er geen inloopspreekuren.

Persoonlijk gesprek op afspraak

Heb je behoefte aan een persoonlijk gesprek? En kun je niet naar een inloopspreekuur komen? Maak dan via het adviespunt een afspraak en kom langs bij ons op kantoor.

Afspraken zijn mogelijk op schooldagen tussen 10.00 en 17.00 uur.

Het adres van het kantoor is:

OCO Amsterdam
Waterlooplein 123-boven
1011 PG Amsterdam
Voorlichtingen

OCO geeft voorlichtingen op scholen, in buurthuizen en op andere locaties.
OCO biedt tijdens haar voorlichtingen onafhankelijke informatie over schoolkeuze, het onderwijssysteem en de rechten en plichten van ouders en school.

Oudersteunpunt
passend onderwijs
Amsterdam & Diemen

Het Oudersteunpunt Passend Onderwijs Amsterdam & Diemen

Het Oudersteunpunt biedt gratis en onafhankelijk advies over passend onderwijs in Amsterdam. Ouders kunnen hier onder andere terecht met de volgende vragen:

- Welke ondersteuning op school is mogelijk voor mijn kind?
- Hoe kies ik een passende school als er extra hulp nodig is?
- Welke scholen voor speciaal (basis)onderwijs zijn er?
- Ik heb te maken met een lastige situatie op school, wat kan ik het beste doen?

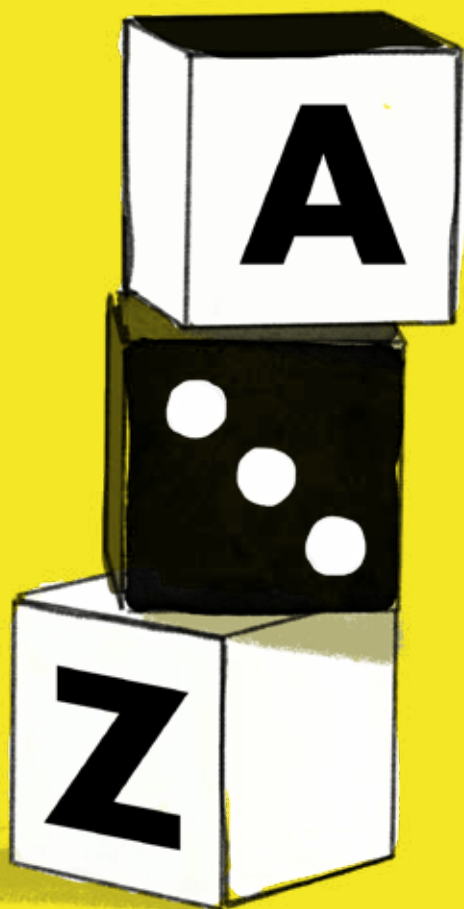
Het Oudersteunpunt wordt in Amsterdam uitgevoerd door OCO. Sinds 1 januari 2025 moeten alle samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet onderwijs een ouder- en jeugdsteunpunt hebben.

Contactgegevens Oudersteunpunt

Het Oudersteunpunt is iedere schooldag bereikbaar van 10.00 tot 17.00.

- 📞 **E-mail: info@oudersteunpunt020.nl**
- 📱 **Telefoonnummer: 020-3306320**
- ✉️ **WhatsApp: 06-16004600**
- 🌐 **Website: www.oudersteunpunt020.nl**

Begrippenlijst afkortingen

BBL: beroepsbegeleidende leerweg

Mbo-route waarbij je werkt en daarnaast 1 of 2 dagen per week naar school gaat.

BOL: beroepsopleidende leerweg

Mbo-route waarbij je vooral naar school gaat en daarnaast stage loopt.

BSA: bindend studieadvies

Advies in het mbo, hbo of wo, dat bepaalt of je je opleiding mag blijven volgen.

BSO: buitenschoolse opvang

Opvang voor kinderen voor en na school en in de schoolvakanties.

CE: Centraal Examen

Het landelijke deel van het eindexamen in het voortgezet onderwijs.

CKV: Culturele en kunstzinnige vorming

Vak in het voortgezet onderwijs over kunst, cultuur en creativiteit.

CvTE: College voor Toetsen en Examens

Overheidsorganisatie die verantwoordelijk is voor centrale toetsen en examens.

DUO: Dienst Uitvoering Onderwijs

Overheidsorganisatie die studiefinanciering regelt.

Havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs

Niveau in het voortgezet onderwijs dat vijf jaar duurt en toegang geeft tot het hbo.

Hbo: hoger beroepsonderwijs

Opleidingen na het voortgezet onderwijs, gericht op theorie en praktijk.

IB'er: intern begeleider

Leerkracht in het primair onderwijs die de leerlingondersteuning coördineert. Vaak heeft een IB'er een post-hbo opleiding gevolgd, zoals Special Educational Needs (SEN).

ISK: Internationale Schakelklas

Klas voor leerlingen die nieuw zijn in Nederland en extra ondersteuning krijgen bij taal en schoolvaardigheden.

KOVO: Kleinschalig ondersteunend voortgezet onderwijs

Kleine en veilige omgeving binnen het voortgezet onderwijs voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. KOVO wordt ook wel tussenvoorziening genoemd.

Mbo: middelbaar beroepsonderwijs

Beroepsgericht onderwijs met verschillende niveaus.

MR: medezeggenschapsraad

Groep ouders, leerlingen en medewerkers die samen meedenken en beslissen over belangrijke zaken op school.

OKI-doc: onderwijskundig informatiedocument

Een document met daarin onderwijskundige informatie over een leerling.

OKT: Ouder- en Kindteam

Gemeentelijke organisatie in Amsterdam die ouders en kinderen helpt en ondersteunt bij vragen over opvoeding en gezondheid.

PO: primair onderwijs

Onderwijs voor kinderen van vier tot twaalf jaar

PTA: Programma van toetsing en afsluiting

Inhoud, planning en beoordeling van alle schoolexamens in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs.

SBO: speciaal basisonderwijs

Onderwijs voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben en dit onvoldoende krijgen in het reguliere basisonderwijs.

SE: schoolexamen

Examens die door de school zelf worden afgenomen.

SO: speciaal onderwijs

Onderwijs voor jongeren die door een beperking of ondersteuningsvraag extra begeleiding nodig hebben.

TLV: toelaatbaarheidsverklaring

Verklaring die nodig is om een leerling toe te laten tot het (voortgezet) speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs.

TSO: tussenschoolse opvang

Opvang tijdens de middagpauze.

Vavo: voortgezet algemeen volwassenenonderwijs

Onderwijs voor volwassenen die een diploma willen halen door een gehele opleiding te volgen of enkele vakken.

VVE: Voor- en Vroegschoolse Educatie

Programma voor peuters en kleuters die extra ondersteuning nodig hebben bij taal en/of ontwikkeling.

Vmbo: voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

Niveau in het voortgezet onderwijs dat vier jaar duurt en toegang geeft tot het mbo.

VO: voortgezet onderwijs

Onderwijs na de basisschool, zoals vmbo, havo en vwo.

VSO: voortgezet speciaal onderwijs

Voortgezet onderwijs voor jongeren die door een beperking of ondersteuningsvraag extra begeleiding nodig hebben.

Vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs

Niveau in het voortgezet onderwijs dat zes jaar duurt en toegang geeft tot de universiteit.

Wo: wetenschappelijk onderwijs

Universitaire opleidingen na het vwo of het hbo.

Disclaimer

In dit boek gebruiken we voor de leesbaarheid de woorden kind en leerling, en verwijzen we soms met hij/hem. Daarmee bedoelen we natuurlijk alle kinderen: jongens, meisjes en kinderen die zich anders identificeren. Niemand wordt uitgesloten.

We gebruiken ook de term ouders, maar daarmee bedoelen we ook verzorgers, stiefouders, grootouders, voogden en andere volwassenen die de zorg voor kinderen op zich hebben genomen.

De informatie in dit boek is met zorg samengesteld. Onderwijsbeleid, regelgeving en ondersteuningsmogelijkheden kunnen echter veranderen door politieke besluitvorming of actuele ontwikkelingen. Kijk daarom voor de zekerheid altijd op de officiële websites van scholen, instanties, gemeente Amsterdam of de Rijksoverheid voor de meest actuele informatie.

An English version is available digitally on our website.

Colofon

Eerste druk, 2026

Tekst: Rosalie Anstadt en Robin Teunisse

Vormgeving: Studio Sjoege

De Boekdrukker, Amsterdam

OCO

Dé onafhankelijke Onderwijsgids voor ouders in Amsterdam!

De OCO Onderwijsgids informeert je over alle belangrijke fases in de schoolloopbaan van je kind. Van voorschool tot diploma: in meer dan vijftig artikelen lees je hoe het onderwijs in elkaar zit en wat je kunt verwachten.

De gids geeft heldere uitleg en praktische handvatten. Je kunt hem van begin tot eind lezen, maar ook gebruiken als naslagwerk wanneer je een vraag hebt of wanneer een nieuwe situatie zich aandient.

Met deze gids heb je als Amsterdamse ouder betrouwbare en onafhankelijke informatie binnen handbereik. Zo kun je goed voorbereid het gesprek met school voeren en weloverwogen beslissingen nemen voor je kind.

Bel:
020 330 63 20

Vraag het ons:
oocamsterdam.nl

WhatsApp:
06 1600 4600